Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. № 26 (7767). • 6 февраль, 1982 йил • ШАНБА • Баҳоси 3 тийин

ЗАРБДОР ҲАФТАЛИКЛАР

СССР ташкил этилган куннинг 60 йиллигига бағишланган 60 зарбдор ҳафталикларда Чирчиқдаги Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатининг коллективи ҳам актив иштирок этмоқда. Комбинатнинг цех ва участкаларида бу қутлуғ санани муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг авж олдирилган. Шахсий меҳнат беллашувида эса 7-цех ўровчиси, СССР Давлат мукофотининг лауреати Зоя Ивановна Побединская сардорлик қиляпти. Машҳур ишчининг издошлари ҳам янги-янги ютуқларни қўлга киритишмоқда.

Айни кунларда ўнлаб илғорлар 1982 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлаяптилар. Ўровчилар А. Шек, А. Ильина, аппаратчилар Н. Сейтҳалилова, О. Борисеевич шулар жумласидандир. 2-цехнинг И. Мирзаахмедов бошлиқ пайвандчилар коллективи эса бригадалараро мусобақада олдинги сафда боряпти. Ўнлаб пешқадамлар СССР 60 йиллигигача уч йиллик шахсий планни бажаришга аҳд қилишган. Улар совет металлургларига бағишланган бу ҳафталикда шахсий мажбуриятлар олиб ишлашяпти.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ XII СЪЕЗДИ

Ўзбекистон касаба союзларининг XII съезди 5 февраль куни Тошкентда ўз ишини тугаллади.

Съездда Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети билан Ревизия комиссиясининг ҳисобот докладларини муҳокама қилиш давом эттирилди. Музокараларда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Э. Ғ. Ғафуржонов**, Жиззах область касаба союзлари Советининг раиси **А. Н. Нормуродов**, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **С. О. Азимов**, Низомий номидаги Тошкент педагогика институтининг студенти **М. Ҳусанова** сўзга чиқдилар.

Съездда ВЦСПС секретари **А. В. Викторов** нутқ сўзлади.

Ишчилар синфининг ёш ўринбосарлари — Ўзбекистон пойтахти ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари съездни табрикладилар.

Делегатлар бир овоздан қабул қилган резолюцияда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорлари асосида Ўзбекистон касаба союзларининг вазифалари белгиланган. Ревизия комиссиясининг доклади тасдиқланди.

Съезд Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг янги составини, Ўзбекистон касаба союзлари Ревизия комиссиясини сайлади.

Делегатлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга гулдурос қарсаклар остида табрикнома қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

УЗСОВПРОФ ПЛЕНУМИ

5 февраль куни Ўзбекистон касаба союзлари XII съезди сайлаган Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг пленуми бўлди.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди.

Н. М. Маҳмудова Узсовпроф раиси ва Президиумининг аъзоси қилиб сайланди. О. К. Адаманов, В. П. Кузьмин, М. Қулибоев, Х. В. Нўъмонов, А. Я. Тошматов Узсовпроф секретарлари ва Президиумининг аъзолари қилиб сайландилар.

А. В. Браилов, А. И. Будагов, А. П. Володарский, Е. А. Губина, М. И. Иброҳимов, Ҳ. Қорабоев, М. Раззоқов, А. Ф. Собиров, С. У. Султонова, Ф. Т. Ҳошимхўжаев, Т. Шчербеков Узсовпроф Президиумининг аъзолари бўлишди.

x x x

Ўзбекистон касаба союзлари янгидан сайланган Ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. М. К. Орипов Ревизия комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

(ЎзТАГ).

СИЗ суратда кўриб турган бу қизлар Ф. Шаметова (чапда) ва Олтиной Келесбоевалар Бўстонлиқ районидаги Фрунзе номли колхоз фермасида меҳнат қилишади. Икки дугона СССР 60 йиллиги шарафига бу йил зиммаларига ҳар бир соғин сигирдан 4200 килограммдан сут соғиб олиш юксак мажбуриятини олишган.

В. Портнов фотоси.

ПАРТИЯ КЎРСАТГАН ЙЎЛДАН

Партиянинг содиқ ёрдамчилари, унинг омма орасидаги ишончли таянчи бўлиш, ўзининг бутун фаолияти билан социалистик демократияни ривожлантиришга, меҳнаткашларни коммунизм қурилишига жалб этишга кўмаклашиш — Совет касаба союзларининг фахрли вазифасидир. Ҳозир, ривожланган социализм даврида касаба союзларининг роли анча кучайди.

Ўзбекистон касаба союзлари XII съездининг делегатлари республика касаба союзларининг ишлари ва режалари тўғрисида гапирдилар. Касаба союзлари ўзларининг жуда катта ҳуқуқлари ва вазифаларини янада яхшироқ амалга оширишлари учун қандай амалий тадбирларни кўриш лозим, касаба союзларининг иши партия XXVI съезди қарорларида, ўртоқ Л. И. Брежнев нутқларида, КПСС Марказий Комитетининг ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларида ўртага қўйилган юксак талабларга тўла-тўкис мос бўлиши учун ҳамма иш қилиняптими, деган фикр делегатларнинг нутқларидан сезилиб турди.

Съезд катнашчилари партия билан Совет ҳукумати ўн биринчи беш йиллик учун белгиланган улуғвор бунёдкорлик ишлари планлари, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги байрамига тайёргарлик туфайли республика ишчилари, колхозчилари, зиёлиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати жўш урганлигини зўр мамнуният билан гапириб бердилар. 1982 йил ва умуман беш йиллик учун қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш — ҳар бир меҳнат коллективининг шиоридир.

Съезд делегатлари Коммунистик партиянинг доно ички ва ташқи сиёсатини чин кўнгилдан якдиллик билан маъқулламоқдалар, халқ бахт-саодати тўғрисида, планетада мустаҳкам тинчлик бўлиши ҳақида қилинаётган тинимсиз ғамхўрлик учун КПСС Марказий Комитетига, унинг содиқ ленинчи Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюросига астойдил миннатдорчилик билдирмоқдалар.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси **Н. М. Маҳмудова** қилган ҳисобот докладида таъкидлаб ўтилганидек, Ўзбекистон касаба союзлари ўзининг XII съездига Коммунистик партия теварагида маҳкам жипслашган ҳолда келдилар. У ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди, хўжалик, социал ва маданий вазифаларни ҳал этишда актив қатнашмоқда, меҳнаткашларнинг манфаатларини қондириш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилмоқда. Республика касаба союзларининг XI съездидан кейин унинг сафига 1,7 миллион киши қўшилди. Юз минглаб колхозчилар касаба союзларига аъзо бўлиб кирганлиги катта воқеа бўлди.

Ўзбекистон касаба союзлари ҳисобот даврида ўз ташкилотчилик ва тарбиявий ишини коммунистик қурилишда меҳнаткашларнинг ташаббускорлиги ва ижодий активлигини оширишга, социалистик мусобақани янада ривожлантиришга қаратди. Ҳозир республикадаги меҳнат мусобақасида 4 миллион 300 минг киши катнашмоқда, уларнинг ярмидан кўпроғи меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатида иштирок этмоқда. Уч минг коллектив, бир ярим миллионга яқин меҳнаткаш ўнинчи беш йиллик ва 1981 йил топшириқларини муддатидан илгари бажарди. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ҳар томонлама ошириш, мавжуд резервлардан тўла-тўкис фойдаланиш, хом ашё ва материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш йўлини тутаётган саноат ва қурилиш илғорлари изидан бораётган азаматлар тобора кўпаймоқда, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формалари кенг миқёсда оммалашмоқда. Республикада ташкил этилган 6,5 мингта доимий ишлаб чиқариш кенгаши меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга жалб этишнинг муҳим формасидир.

Кейинги вақтларда коллектив шартномалар юзасидан олинган ўзаро мажбуриятларнинг ўз вақтида бажарилиши устидан контролликни кучайтириш юзасидан бир қанча тадбирлар амалга оширилди, бундай шартномаларнинг тузилиши меҳнаткашларнинг Конституцияда белгилаб қўйилган ҳуқуқларини амалга оширишга ёрдам беради. Ўтган йилнинг бир ўзида шу ҳужжатларни ишлаб чиқиб ва муҳокама қилиш чоғида сермеҳнат жараёнларни механизациялаш, меҳнат ва дам олиш шароитларини, ошхоналар, завод медицина муассасалари, мактабгача тарбия муассасалари ишини яхшилаш масалалари юзасидан 104 мингтадан кўпроқ таклиф тушди.

Республика касаба союзларининг халқ маорифини юксалтириш ишига қўшаётган ҳиссаси йил сайин кўпаймоқда. Ўнинчи беш йилликда ва 1981 йилда санаторий, курортларда даволаш, дам олиш, туризм, шифобахш овқатланиш харажатлари 160 миллион сўмдан ошиб кетди. Минг ўринли кўп профилли «Чимён» санаторийси, «Луначарское» ва «Чинобод» санаторийларида янги корпуслар, ўнлаб меҳмонхоналар, туристик базалар ва кемпинглар ишга туширилди. Меҳнаткашларнинг уй-жой шароитларини яхшилаш, савдо-сотиқни ва умумий овқатланишни такомиллаштириш вазифаси касаба союзларининг бевосита иштирокида ҳал этилмоқда.

Касаба союзлари партия органларининг кундалик ёрдамига таяниб меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишини кенг авж олдирмоқдалар, улар ўз ихтиёридаги маданият саройлари, клублар ва кутубхоналар, киноустановкалардан моҳирона фойдаланишни бу муҳим соҳадаги муваффақиятнинг зарур шарти деб билмоқдалар. Тобора кўпроқ меҳнаткашлар ва ўқувчи-ёшлар физкультура ва спорт машғулотларига жалб этилмоқда.

Докладчи, шунингдек музокарада сўзга чиққан нотиқлар мана шу ижобий натижаларни қайд этиш билан бирга, касаба союз ташкилотлари фаолиятида ҳали мавжуд бўлган катта-катта камчиликларни кўрсатиб ўтдилар. Кўпгина касаба союз комитетларининг мусобақани ташкил этиш соҳасидаги иш савияси ҳозирги кун талабларига, КПСС Марказий Комитетининг 1981 йил ноябрь Пленуми йўл-йўриқларига тўла-тўкис мувофиқ эмас. Ҳар бир меҳнаткаш план ва социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши, иш сифатини яхшилаш тўғрисида чинакам омилкорлик билан ғамхўрлик қиладиган бўлишига, ишлаб чиқариш интизомига қатъий риоя этадиган, хом ашё ва материалларни тежаб-тергаб сарфлайдиган бўлишига эришиш касаба союзларининг энг муҳим вазифасидир. Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини янада ошириш, уларнинг кучайиб бораётган маданий талабларини қондириш билан боғлиқ бўлган актуал масалаларни ҳал этишда партия ва хўжалик ташкилотларига янада зўр ғайрат билан ёрдам бериш керак. Бошланғич касаба союз ташкилотларига раҳбарликни яхшилаш, касаба союз ишида жамоатчилик асосларини ривожлантириш тўғрисида, кадрларнинг ўқиши ҳақида кўпроқ ғамхўрлик қилиш лозим.

Тошкент область касаба союзлари Советининг раиси **А. В. Браилов** пойтахт области меҳнаткашларининг муваффақиятлари ҳақида, уларнинг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи шонли 60 йиллигини муносиб кутиб олишга интилаётганликлари тўғрисида гапирди. У ҳозир сифат жиҳатидан янги белгилар, янги хусусиятлар касб этаётган ҳамда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг, хўжалик ва маданий қурилиш суръатларини жадаллаштириш йўлидаги курашда уларнинг куч-ғайратларини активлаштиришнинг қудратли воситаси бўлган социалистик мусобақага раҳбарлик қилиш масалаларига батафсил тўхталди. Мусобақа якунларини оператив равишда кун сайин чиқариб туриш шак-шубҳасиз мақсадга мувофиқ эканлигига касаба союз ходимлари ўз тажрибасида ишонч ҳосил қилмоқдалар. Бригада пудратига оммавий равишда ўтилиши бригада ичида касб-кор маҳорати мактабларини ривожлантиришни тақозо этди. Қишлоқ меҳнаткашларининг, айниқса пахтакорлар ва чорвадорларнинг социалистик мусобақасини ривожлантириш ва такомиллаштиришда касаба союз ташкилотларининг ролини ошириш зарурияти етилди.

Самарқанддаги «Труд женщин» фабрикасининг каштачиси, КПСС XXVI съездининг делегати **С. С. Луқмонова** меҳнаткаш аёллар тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик учун Коммунистик партия билан Совет ҳукуматига чуқур миннатдорчилик изҳор этди. Мен ва дугоналарим ишлаб турган корхонада самарали меҳнат қилиш ва яхши ҳордиқ чиқариш учун ҳамма шароит яратиб қўйилган, шинам ошхона, медицина пункти маиший хизмат уйи, жуда яхши болалар боғча-яслилари ишлаб турибди. Корхона касаба союз комитети республика шаҳарларига экскурсиялар уюштирмоқда. Нотиқ анча кенг фабрика биносини қуриш, маънавий жиҳатдан эскириб қолган асбоб-ускуналарни янгилаш зарурлигига эътиборни қаратади. Шунда хотин-қизлар меҳнатининг натижалари ҳам анча салмоқли бўлади.

Қорақалпоғистон область касаба союзлари Советининг раиси **Т. Шчербеков** бундай дейди: автоном республикада ҳозир 2300 та фабрика-завод ва маҳаллий касаба союз комитети, 950 тадан кўпроқ цех комитети ва 5200 та касаба союз группаси ишлаб турибди. Бевосита саноат корхоналарининг цехларида, колхоз ва совхозларнинг бўлимлари ҳамда бригадаларида ишлаб турган касаба союз активлари кўпайиб бормоқда. Уларнинг фаолияти Лениннинг касаба союзлари бошқарув мактаби, хўжалик юритиш мактаби, коммунизм мактаби бўлиб қолиши лозим, деган наказини амалий равишда мужассамлаштириб турибди. Активларни ўқитишга ва тарбиялашга, уларга зарур ёрдам ва мадад беришга кўпроқ эътибор қилиниши лозим.

«Қаршистрой» территориал бошқармаси ташкилотларида ишлаб турган 26 минг касаба союз аъзоси партия XXVI съездининг Қарши даштини ўзлаштириш юзасидан ўртага қўйган вазифаларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бошқарма бирлашган қурилиш комитетининг раиси **М. Ражабов** чўлқуварларнинг ташаббуслари тўғрисида гапириб, учта трест, ўн битта кўчма механизациялашган колонна, 32 та бригаданинг коллективлари, 240 нафар ишлаб чиқариш илғори СССРнинг 60 йиллиги кунигача уч йиллик планни бажариш ташаббуси билан майдонга чиққанликларини айтди. Ҳозир 50 та бригада, смена, экипаж 1983 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

Қурилиш касаба союз комитетлари уй-жой, мактаблар, мактабгача тарбия муассасалари ишга туширилишини, чўлқуварларга маданий хизмат қилинишини контрол остига олган.

Бухоро область касаба союзлари Советининг раиси **Д. Х. Алимов** касаба союз комитетларининг фаолиятини такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган бир қанча масалаларга тўхталиб ўтди. Қабул қилинган қарорларнинг ижроси устидан контролликни кучайтириш, меҳнат коллективларида ташкилотчилик ишига кўпроқ эътибор бериш энг зарур вазифадир. Область касаба союз комитетлари қабул этилган қарорларни бажара бориб, доимий ишлаб чиқариш кенгашлари фаолиятини бирмунча яхшиладилар.

Ўртоқ Алимов бир қанча истаклар билдирди. Унинг фикрича, министрликлар ва идоралар ўзларига қарашли корхоналарнинг ишчиларини коржома билан таъминлаш тўғрисида яхшироқ ғамхўрлик қилишлари керак. Бухорода тўқимачилар учун янги уйлар қуриш, колхозлараро санаторий-профилакторий, пионер лагери ва истироҳат зонаси қуриш учун ер участкаси ажратиш тўғрисидаги масала тезроқ ҳал этиб берилиши лозим. Қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов ишчилари ҳамда хизматчилари касаба союзи республика комитетининг раиси **М. Р. Раззоқов** ҳозир ўз сафларида икки миллиондан кўпроқ кишини бирлаштириб турган қишлоқ касаба союз ташкилотларининг катта имкониятлари тўғрисида гапирди. Колхозчиларни касаба союз сафига қабул қилиш пахта, дон, гўшт, сут, дала ва фермаларнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни янада кўпайтириш, колхоз ва совхозларда комплекс механизацияни тезроқ жорий этиш учун мусобақани ривожлантиришга ёрдам беради, озиқ-овқат программасини амалга оширишда касаба союзларининг ролини кучайтириш имконини яратади. Касаба союз активлари КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленуми қарорларини бажара бориб, мураббийлик ҳаракатини кенгайтирмоқдалар: тажрибали механизаторлар, мелиораторлар, чорвачилик усталари ўз тажрибасини ёшларга ўргатмоқдалар. Касаба союзлари комсомол ташкилотлари билан биргаликда касбдошларнинг конкурсларини ўтказмоқдалар. Ҳозир кўкламги экишга намунали тайёргарлик кўришга ва чорва қишловини ўтказишга кўп эътибор берилмоқда. Нотиқ озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришнинг корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларга қарашли ёрдамчи хўжаликлари сингари резерви тўғрисида касаба союзлари кўпроқ ғамхўрлик қилишлари керак, деб ҳисоблайди.

Фарғона область, Ленинград районидаги Ҳамза номли совхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи **Т. Жўраева** қишлоқ хўжалиги ходимларининг турмуши ва меҳнатида касаба союз нақадар катта роль ўйнаётганлиги тўғрисида гапиради. Бу хўжаликда ССР Иттифоқи тузилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақа кенг қулоч ёзди. Ҳозир касаба союз ташкилоти меҳнат мусобақасини оператив равишда якунлаш соҳасида актив иш олиб бормоқда, кўкламги дала ишларига ҳозирлик кўришда юксак натижага эришганларнинг тажрибасини оммалаштирмоқда. Пахтакорлар бу йилги мавсумда юксак марраларни белгилаганлар. Масалан, Т. Жўраева бошчилик қилаётган бригада 60 центнерлик «оқ олтин» ҳосили

(Давоми 2-бетда)

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «ЭСДАЛИКЛАР»И КОЛУМБИЯДА НАШР ЭТИЛДИ

● БОГОТА. (ТАСС). Колумбиядаги «Сурамерекана» нашриёти Леонид Ильич Брежневнинг «Эсдаликлар» китобини босиб чиқарди.

Колумбия Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Хильберто Виейра китобга ёзган сўз бошисида ленинча иш услуби, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан дунёда биринчи социалистик давлат асосчиси васиятларига садоқат ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳаёти ва фаолиятига хос хусусият эканини таъкидлайди.

Бизнинг мамлакатимизда Л. И. Брежневнинг «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» асарлари босилиб чиққанидан кейин орадан сал вақт ўтгач бу китобни ҳам нашр этиш ғояси пайдо бўлди, дейди «Сурамерекана» нашриётининг директори Луис Вилья Мариа Торрес. Биз «Эсдаликлар»ни нашрга тайёрлашда аввало Колумбия жамоатчилиги кенг табақаларининг совет халқи турмушига, совет жамиятининг қарор топиш ва ривожланиш жараёнига зўр қизиқишини эътиборга олдик.

Л. И. Брежневнинг янги китоби ҳам мамлакат сиёсий ва ижтимоий доираларининг катта эътиборига сазовор бўлишига ишончимиз комил.

ФИТНА ФОШ БЎЛДИ

● МАНАГУА. (ТАСС). Никарагуада мамлакатнинг Атлантика соҳилидаги шимолий районларида сепаратчилар исёнини ва бу районларнинг ажнабий қўшинлар томонидан босиб олинишини ташкил этиш мақсадида уюштирилган контрреволюцион фитна фош қилинди. Собиқ Сомоса миллий гвардиячи тўдалари билан боғланган, Гондурас тескаричи ҳарбийлари ва Лотин Америкасидаги бошқа баъзи мамлакатлардаги ҳарбий лагерларда тайёргарликдан ўтган юзга яқин контрреволюционер қамоққа олинди.

«МОССАД» АЙҒОҚЧИЛАРИ МИСРДА

● БАЙРУТ. (ТАСС). Саудия Арабистонида чиқадиган «Аш-Шарқ Ал-Авсат» газетасининг хабар қилишича, президент Садат даврида Миср-Исроил муносабатлари «нормаллаштирилган» вақтда Исроилнинг «Моссад» разведкаси ўзининг кўпдан-кўп айғоқчиларини МАРдаги масъулиятли расмий лавозимларга жойлаштириб қўйишга улгурган эди.

«Моссад» айғоқчилари, деб уқтиради газета, Мисрда нуфузли исроилпараст арбоблар доирасини вужудга келтириб Мисрнинг етакчи муассасаларини Исроил манфаатларига бўйсундириш вазифасини кўзда тутган эдилар.

ТУҲМАТЧИЛАР ТИНИБ ТИНЧИМАЯПТИЛАР

● НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Рейганнинг ўзи қандайдир «ливиялик террорчилар» Американинг давлат арбобларига суиқасд қилмоқчи, деб иғвогарлик билан бошлаган шовқин-сурон тўхтамаяпти. Федерал тергов бюроси билан Марказий разведка бошқармасининг пихини ёрган агентлари АҚШ қанчалик уринмасинлар АҚШ территориясида уларнинг изини топа олмаганликларидан кейин иғвогарликни ўзига касб қилиб олган вашингтонлик ғаламислар Эй-би-Си телекомпаниясининг каналлари орқали гўё афсонавий «Каддафи газандалари» ҳозир «Канада ва Мексикада турибдилар» деган эски ёлғонни тарқатдилар. Бу даъвони тасдиқлаш учун телекомпания биронта факт келтира олмади ва келтириши ҳам мумкин эмас эди.

ЮЗ МИНГ СЎМЛИК ҚЎШИМЧА МАҲСУЛОТ

ЧИНОЗ БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ ВА КОНСТРУКЦИЯЛАРИ КОМБИНАТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1982 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Комбинат ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленумининг қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқларига амал қилиб, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, 1982 йилда зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни қабул қилдилар:

ишлаб чиқариш-техника даражасини янада юксалтириш, меҳнатни ташкил этиш ва бошқаришни такомиллаштириш асосида йиллик планнинг асосий техника иқтисодий кўрсаткичлар бўйича 25 декабргача бажарилиши таъминланади. Планга қўшимча юз минг сўмлик товар маҳсулот реализация қилинади, пландан ташқари юз минг сўмлик ялпи маҳсулот, минг куб метр йиғма темир-бетон, 15 минг куб метр нoруда материаллар ишлаб чиқарилади.

Ишлаб чиқариш-инженерлик таъминоти комплекс планини амалга ошириш ва иш сифатини юксалтириш, меҳнатни ташкил этиш бригада формаларини янада ривожлантириш асосида меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириғи 6 процент ошириб бажарилади, ишлаб чиқариш ҳажмининг бутун ўсиши шу ҳисобдан таъминланади.

Фан-техника тараққиёти ва илғор технология ютуқлари ишлаб чиқаришга изчиллик билан жорий этилиб боради. Янги техникага доир камида 4 та тадбир амалга оширилади. Ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаш ҳисобига қўл меҳнати салмоғи 10 процент камайтирилади. Йиллик иқтисодий самараси 20 минг сўмга борадиган камида 25 рационализаторлик таклифи жорий этилади.

Материал, хом ашё ва энергия ресурсларидан рационал фойдаланиш, прогрессив технологик жараёнларни жорий этиш ҳисобига 90 тонна металл, 225 тонна цемент, 430 минг киловатт-соат электр энергияси тежалади.

Якка тартибда, бригада ва группа бўлиб ўқитиш йўли билан асосий касбларда 50 нафар ишчи тайёрланади, 70 ходимнинг малакаси оширилади, 160 киши иқтисодий ўқишга жалб қилинади.

Республика сув хўжалиги ташкилотлари саноат корхоналарининг барча ходимларига мурожаат этиб, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини зарбдор меҳнат билан нишонлашга, ўн биринчи беш йиллик иккинчи йили ва умуман беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдиришга чақирамиз.

Социалистик мажбуриятлар Чиноз бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинати коллективининг умумий йиғилишида қабул қилинди.

БАЙРОҚ МУБОРАК

ОБЛАСТЬ китоб савдоси идораси Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат Комитети, Маданият ходимлари касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритди. Улар бу юксак мукофотга товар обороти планини ошириб бажарганликлари, китоб савдосини ташкил этишда илғор усулларни кенг қўллаганликлари, илғор тажрибага амал қилганликлари учун сазовор бўлдилар.

Ўтган йили область китоб савдоси идорасига қарашли магазинларда планда белгиланган 2 миллион 730 минг сўмлик ўрнига 2 миллион 996,8 минг сўмлик савдо қилинди. Йиллик план 113,1 процент бажарилди. Бу 1980 йилдагига нисбатан 17 процент кўпдир.

Уюштирилган социалистик мусобақада Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ шаҳарлари ғолиб бўлдилар.

Китоб магазинлари сони ортди. Бекобод, Янгийўл шаҳарларида янги савдо тармоқлари ишга туширилди. Ҳозир областимиз шаҳарларида область китоб савдоси идорасига қарашли 33 магазин ва 11 киоска ишлаб турибди. Йил якунига кўра бу савдо тармоқларининг барчасида белгиланган план зиёдаси билан адо этилди.

ХУШ ХАБАРЛАР

БИРИНЧИ ЎРИНДА

Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида область ҳунар-техника таълими ходимлари катта ютуқларга эришдилар. Саноат, қурилиш, транспорт ва қишлоқ хўжалиги тармоқларига 13 минг нафардан кўпроқ ёш ишчи-кадрлар тайёрлаб берилди.

Билим юртларида машғулотларни ишлаб чиқаришга яқинлаштирган ҳолда ташкил этиш, ўқув моддий базасини мустаҳкамлаш, педагоглар малакасини ошириш, оталиқ ташкилотлари билан ҳамкорликни изчил йўлга қўйиш борасида эришилган муваффақиятлар айниқса диққатга сазовордир.

Ўқув юртларида ишчи ворисларини тарбиялашда энг илғор формалардан кенг фойдаланилмоқда. «Касбим билан фахрланаман», «Ёш ишчининг коллективдаги ўрни», «Олтин қўлли мастер шогирдлари» каби кўриклар ва тантаналар талабаларнинг меҳнатга ихлос қўйиши, билим ва касбини пухта ўзлаштиришда муҳим роль ўйнамоқда.

Область ҳунар-техника таълими бошқармаси ходимлари ва инженер-педагогларнинг йил бўйи қилган меҳнати зое кетмади.

Бошқарма 1981 йилги социалистик мусобақа якунларига кўра республикада биринчи ўринни эгаллади ва Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника Давлат комитети, давлат муассасалари касаба союзлари республика комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофоти билан тақдирланди.

РЕДАКЦИЯДАН:

Биз ўтган йил якунларига кўра Бутуниттифоқ мусобақасида ғолиб чиққан область китоб савдоси идорасини ва республика мусобақасида ғолиб бўлган область ҳунар-техника таълими бошқармасини, уларнинг жойлардаги ташкилотларини, кўп сонли активларини катта муваффақият билан табриклаймиз.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ XII СЪЕЗДИ

ПАРТИЯ КЎРСАТГАН ЙЎЛДАН

(Боши 1-бетда).

учун курашмоқда. Ана шундай бир шароитда касаба союз активларининг бутун кучи техникани сифатли ремонт қилишга, умумий ишдаги конкрет вазифани ҳар бир деҳқон онгига етказишга қаратилган.

Халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишга, жамиятнинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришга қаратилган тадбирларнинг кенг системасида социал страхованиени такомиллаштириш муҳим ўрин олади, деб уқтиради Сурхондарё область касаба союзлари советининг раиси **Т. М. Менглиев.** Социал страхованиега жуда катта маблағ ажратилмоқда. Чунончи, кейинги беш йил ичида Сурхондарё областида шу мақсадга 76 миллион сўм сарфланди. Ажратилган маблағ ҳисобидан ҳар йили 5,5 мингдан кўпроқ меҳнаткаш ўз сиҳат-саломатлигини мустаҳкамламоқда, касаба союз шифохоналарида ҳордиқ чиқариб келмоқда. Касаба союзлари ишчи ва хизматчиларга медицина хизмати кўрсатилиши устидан контролликни кучайтиришлари, соғлиқни сақлаш органлари билан биргаликда меҳнаткашларга даволаш-профилактика ёрдами савиясини оширишлари керак. Ишлаб чиқаришдаги меҳнат шароитларини яхшилаш йўли билан касалликлар сабабли иш вақтининг зое ўтишини камайтириш керак. Область касаба союзлари болаларнинг дам олишини ташкил этиш билан яқиндан шуғуллана бошладилар.

Главташкентстройга қарашли 1-Тошкент уйсозлик комбинатининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофотининг лауреати **И. Х. Орипов** сўз олади. У бир қанча мисоллар келтириб, хўжалик ҳисобининг, меҳнатни бригада усулида ташкил этишнинг афзалликларини кўрсатади. Ўртоқ Орипов бошчилик қилаётган коллективда барча қурувчилар турдош ихтисосларни эгаллаб олганлар. Бу эса бекор туришни қисқартириш, меҳнат унумдорлигини ошириш имконини бермоқда. Меҳнатни бригада усулида ташкил этиш ёшларни тарбиялашга, ташаббускорликни ривожлантиришга ёрдам бермоқда.

Нотиқ қурувчилар қийин шароитларда меҳнат қилишларини уқтириб ўтади, уларга маданий-маиший хизматни йўлга қўйиш касаба союзларининг бурчидир. Аммо «Главленинградстрой» ташаббуси ҳозирча яхши жорий этилмаяпти, бу ташаббус қурилиш майдончаларини ошхона, душхона, медицина пункти тарзида жиҳозланган махсус вагончалар билан таъминлашни кўзда тутади.

Ўзбекистон ССР социал таъминот министри **С. У. Султонова** партия ва ҳукумат қарорлари амалга оширилиши натижасида меҳнат ветеранларининг, Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларининг, кўп болали оилаларнинг турмуш шароитлари қандай яхшиланаётганлигини гапириб берди.

Ҳозирги вақтда социал таъминот тор тармоқ характерида эмас. Унинг ривожини республика, областлар, шаҳарлар, районлар миқёсида комплекс планлаштириш катта аҳамият касб этмоқда. Социал таъминотнинг аҳволи учун масъул бўлган давлат органларининг ҳаракатларини, уларнинг касаба союзлари билан мустаҳкам алоқасини мувофиқлаштириб олиб бориш лозим. Бу соҳада кўп иш қилинмоқда. Аммо ҳали камчиликлар ҳам борки, уларни тезроқ тугатиш керак. Касаба союзлари пенсионерларни ишга жойлаштиришда, интернат-уйларнинг ишини яхшилашда, бошқа бир қанча масалаларда социал таъминот органларига ёрдам беришлари лозим.

«Средазтрансгаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба союз комитетининг раиси **А. М. Жвакина** коллектив шартномаларнинг катта аҳамиятини уқтириб ўтади. Бирлашма касаба союз комитети икки томонлама мажбуриятлар аниқ бажарилишига ҳаракат қилмоқда. Шу туфайли, жумладан хўжалик раҳбарларининг меҳнат тўғрисидаги қонунларга риоя этилиши учун, меҳнат шароитларини ва хавфсизлик техникасини яхшилаш учун масъулияти ошмоқда. Касаба союз комитети билан маъмурият ишлаб чиқариш ходимларининг ўсиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини тўла-тўкис қондиришга интилмоқдалар, уй-жой, маиший шароитларни яхшилаш учун, савдо хизматида тартиб ўрнатиш, мактабгача тарбия муассасаларини кенгайтириш, ишчилар яшайдиган посёлкаларни ободонлаштириш учун муайян тадбирларни амалга оширмоқдалар. Юз ўринли санаторий-профилакторий, пионер лагери ва бошқа кўпгина социал, маданий-маиший объектлар барпо этилди.

Ишлаб чиқариш ходимларини гўшт, сут, сабзавот ва мева билан таъминлаш учун бирлашмада кўп тармоқли «Факель» совхози ташкил этилган. Компрессор станциялари ҳузурида иккиламчи ёқилғидан фойдаланиладиган теплицалар қурилган.

Самарадорлик ва сифат учун, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш учун, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этиш учун кураш — касаба союзлари системасида иш кўрувчи илмий-техника жамиятларининг бурчидир. Республика илмий-техника жамиятлари Советининг раиси **Т. Р. Рашидов** шу жамиятлар фаолиятининг самарали натижалари тўғрисида гапиради.

Фан-техника жамоатчилигининг кўмаги билан биринчи бор Ватанимиз метро қурилиши тажрибасида Тошкент метрополитени тоннеллари ва станцияларининг зилзилабардош конструкциялари яратилди. Ер ости иншоотларининг сейсмодинамика назарияси эндиликда магистрал қувурлар, электр станцияларнинг турли системаларини, Байкал-Амур магистрали объектларини лойиҳалаш ва қуришда қўлланилмоқда. Машинасозларнинг илмий-техника жамияти бошланғич ташкилотлари илм-фаннинг ишлаб чиқариш билан боғланишини мустаҳкамлаб «Узбексельмаш» ва «Ташхимсельмаш» заводларида йирик габаритли пластмасса деталлар тайёрлашни йўлга қўйишга ёрдам берди. Мана шу янгиликнинг бир ўзи 300 тоннадан кўпроқ зангламайдиган пўлатни тежаш, штамповчилар, пайвандчиларни ва бўёқчиларни оғир меҳнатдан халос қилиш имконини берди. Тошкент агрегат заводининг фан-техника жамоатчилиги «Янги техника — ижодкор бригадаларга», «Оғир меҳнат — механизмлар зиммасига» шиорлари остидаги ҳаракатни кучайтириб юборди. 150 тадан кўпроқ серунум агрегат ва махсус станок ўрнатилди. «Таштекстильмаш» ва «Ташсельмаш» заводлари конструкторлари, технологлари, илғор ишлаб чиқариш ходимларининг инженерлик фикри кукун металлургияни кенг қўллашга қаратилган.

Кейинги олти йил ичида илмий-техника жамиятлари ҳаммаси бўлиб ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга кўмаклашадиган 80 мингтадан ортиқ тавсия ишлаб чиқди.

Сирдарё область Ильич районидаги «Правда» газетаси номидаги совхоз директори **А. Н. Қаюмов** ўз нутқини касаба союзларининг чорвачиликни интенсив ривожлантириш вазифаларини ҳал этишдаги иштирокига бағишлайди. Ишчилар комитети хўжалик дирекцияси ва партия ташкилоти билан биргаликда ишчилар, бригадалар, бўлимлар ўртасидаги мусобақани кенгайтирмоқда, юксак мажбуриятларини иш билан мустаҳкамлаётган кишиларни маънавий ва моддий рағбатлантиришга интилмоқда.

Ҳар йил 14—15 минг тонна пахта, 1300—1400 тонна дон ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари топшираётган совхозда ҳозир катта ферма бор. Бу ерда кўп миқдордаги қорамол билан биргаликда 600 бош чўчқа, 300 бошдан кўпроқ қўй, 7 мингга яқин парранда боқилмоқда. Бу ердагилар қуён ва асалари боқишга ҳам киришдилар.

Энг муҳими шуки чорвачилик узлуксиз ривожланмоқда, унинг миқдор ва сифат кўрсаткичлари ўсиб бормоқда. Мусобақада пешқадамлик қилаётган энг яхши сут соғувчилар ҳар бош сигирдан йилига 4—4,5 минг литр сут соғиб олмоқдалар. Яқинда инкубатор қурилди. Ошхоналар, касалхоналар, болалар боғчаси, санаторий-профилакторий гўшт, сут, тухум билан таъминланмоқда.

Самарқанд область касаба союзлари Советининг раиси **М. Х. Ҳасанова** қилинган ишларни таҳлил этиб, илғор тажрибани, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг янги илғор формаларини кенг оммалаштириш муҳимлигини алоҳида уқтириб ўтади. «Гелеон», «Красний двигатель», «Кинап», лифтсозлик заводларида касаба союзининг кўмаги билан ягона наряд асосида маҳсулот ишлаб чиқарадиган бригадалар тузилди. Қурилишлардаги бундай бригадалар жами иш ҳажмининг ярмидан кўпроғини бажармоқда. Бу тажриба қишлоқ хўжалигида ҳам қўлланилмоқда.

Область касаба союзлари Советининг раиси маданий-оммавий ишни ташкил этиш масалаларига тўхталиб, министрликлар ва идоралар клуб муассасаларини, пионер лагерларини, спорт базаларини маблағ ва асбоб-ускуналар билан яхшироқ таъминлашга мажбур эканлигини уқтириб ўтади.

Коллективдаги муҳит яхшилигини сезиб турсанг, партиямиз, ҳукуматимиз, касаба союзларимиз меҳнат аҳли тўғрисида нақадар зўр ғамхўрлик қилаётганликларини кўриб турсанг ишинг ҳам юриша берар экан, дейди Андижон машинасозлик заводининг токари **Г. И. Захарова.** Деярли ҳар куни дугоналаримдан бирон бир янгилик эшитаман: уларнинг бири квартира олган, иккинчиси боласини уйи яқинида жойлашган янги болалар боғчасига ўтказган, учинчисининг ўғли олимпиадада ғолиб чиққан. Фақат ўн биринчи беш йилликда заводимиз коллективи учун 320 ўринли пионер лагери, санаторий-профилакторий, каттагина болалар комбинати қурилди. Буларнинг ҳаммаси — тасодифий, бир-бирига алоқасиз фактлар эмаслиги диққатга сазовордир. Уларнинг барчаси бирга қўшилиб бизда ишлаб чиқилган областни социал-иқтисодий ривожлантириш планининг рўёбга чиқарилаётганлигини кўрсатади. Бу планни бажаришга касаба союзлари ҳам ҳисса қўшмоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси, эркин ва бахтиёр мамлакатимиздаги ишчи инсон эга бўлиб турган, фахрланаётган нарсаларнинг ҳаммаси Ғарбдаги душманларнинг инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш байроғи остида Советларга қарши авж олдириб юборган туҳмат кампаниясини чилпарчин қилади. Фақат социалистик тузумгина инсоннинг ҳақиқий ҳуқуқларини таъминлашга қодир эканини тарих тажрибаси яққол кўрсатиб турибди.

Ўзбекистон ССР мева-сабзавот хўжалиги министри **О. А. Алимов** қуйидагиларни таъкидлайди: касаба союзлари тармоқни тез ривожлантириш, мева, узум, сабзавот, картошка, сут ва гўшт етиштиришни кескин кўпайтириш билан боғлиқ бўлган проблемаларни амалий ҳал этишда фаол иштирок этмоқдалар. Кўпгина ёш совхозларнинг касаба союз ташкилотлари ишчиларнинг ва инженер-техник ходимларнинг ижодий ташаббускорлигини ривожлантириш мақсадини кўзламоқдалар, уларни партия билан ҳукумат ўртага қўйган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун юксак масъулият туйғусини сезиш руҳида тарбияламоқдалар. Ўтган йилнинг бир ўзида касаба союзлари раҳбарлигида иш кўраётган доимий ишлаб чиқариш кенгашлари 1800 та новаторлик таклифини киритдилар, шу таклифларнинг 70 проценти ҳозиргача жорий этилди, натижада каттагина самара олинди.

Наманган область касаба союзлари Советининг раиси **М. Э. Эгамбердиев** КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг «Меҳнаткашларнинг санаторий-курортларда даволанишини ва дам олишини янада яхшилаш ҳамда касаба союз шифохоналари тармоғини ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини партиямизнинг меҳнаткашлар дам олиши ва соғлиғи тўғрисидаги эътибори ҳамда ғамхўрлигининг янги ифодаси, деб таърифлайди.

Наманган областида минг ўринли «Чортоқ» санаторийси ишлаб турибди, янги санаторий-профилакторий қурилди, Косонсойда оналар ва болалар учун санаторий барпо этилмоқда. Барча районларда оммавий дам олиш зоналари вужудга келтирилмоқда. Спорт ташкилотларининг моддий базаси анча мустаҳкамланди. Катта стадион, велотрек, ихтисослаштирилган гимнастика зали, уч залли спорт комплекси қуриб битказилди.

Область касаба союз ташкилотлари ишда бир талай камчиликлар борлигини англаб турибди. Улар КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленуми қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларига асосланиб, ўзларининг бутун фаолияти савиясини оширишга сабот билан ҳаракат қилмоқдалар.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Э. Ғ. Ғафуржонов** съезд делегатларининг эътиборини касаба союзлари билан комсомол ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш муҳимлигига жалб қилади.

Ўтган йил бошларида комсомол Марказий Комитети, Узсовпроф, халқ контроли комитети ҳамда «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталарининг редакциялари билан биргаликда «Ҳамма жойда ва ҳар нарсани тежаб-тергайлик» шиори остида жамоатчилик кўригини авж олдириб юбордилар. Ҳозирдаёқ 120 та оммавий рейдлар ўтказилди, бу рейдлар кўпгина ёқилғи, электр энергиясини тежаш, кўп миқдордаги темир-терсакни ортиб жўнатиш имконини берди.

Республика экономикасини интенсив ривожлантириш ҳунар-техника таълим системасида малакали кадрлар тайёрлашни анча кенгайтиришни, бўлажак ишчиларни ўқитиш ва тарбиялаш, ҳунар ўргатиш таъсирчанлигини ошириш соҳасидаги ҳамма ишларни такомиллаштиришни тақозо этди. Бунда комсомол ҳам, касаба союзлари ҳам кенг фаолият майдонига эгадирлар. Уларнинг қоғозда эмас, балки амалда билим юрти ҳар бир талабасининг яхши мураббийси бўлишига эришишдан иборат муштарак юмушлари бор.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, янгийўлликларнинг «Орамизда биронта ҳам қолоқ бўлмайди» шиори остидаги ташаббусини оммалаштириш экономиканинг каттагина резервларидан биридир. Баъзи корхоналарда прогул ва кечикиб келишлар сабабли иш вақти жуда кўп зое кетаётганлиги, кадрлар қўнимсизлигига йўл қўйилаётганлиги ташвишлантирмай қололмайди. Ана шу камчиликларни бартараф этиш учун кўп нарса тўғрисида — тарбиявий ишнинг сифати ҳақида ҳам, ҳар бир меҳнат коллективида зарур микроиқлимни, ҳақиқатдан ҳам жонли, ижодий муҳитни вужудга келтира билиш тўғрисида ҳам, ишчиларга маданий-маиший хизматнинг аҳволи ҳақида ҳам ўйлаш керак. Разряд бериш, ишда кўтарилиш каби муҳим масалалар ёшларнинг социалистик мусобақада, касб маҳорати конкурсларида иштироки билан мустаҳкам боғланиши лозим. Серунум меҳнатнигина эмас, шу билан бирга топширилган ишга виждонан муносабатда бўлишни ҳам бутун чоралар билан рағбатлантириш керак.

Комсомол Марказий Комитети Узсовпроф билан биргаликда ётоқхоналардаги сиёсий тарбиявий ишларни яхшилаш соҳасида сабот билан шуғулланмоқда. Ўтказилган рейдлар Нукус, Бухоро, Андижон, Гулистондаги, Тошкентнинг Куйбишев районидаги ётоқхоналарда меҳнаткаш ёшларнинг турмуши, дам олиши ва ўқиши учун тегишли шарт-шароитларни таъминлашда жиддий камчиликларни аниқлади.

Маданий-оммавий, физкультура соғломлаштириш ишларини такомиллаштириш, агитация — бадиий коллективларга оталиқ қилиш, оммавий спортни ривожлантириш учун касаба союзлари билан биргаликда кўп иш қилиш керак бўлади.

Жиззах область касаба союзлари Советининг раиси **А. Н. Нормуродов** ҳозирги пайтда жуда катта қурилиш майдонига айланиб қолган қўриқ области касаба союзларининг ишини анализ қилади. Бу ерда қўл уриладиган, куч, тажриба ва билим намоён қилинадиган жойлар оз эмас. Ҳозир областда 50 дан кўпроқ йирик корхоналар, социал, маданий ва маиший объектлар барпо этилмоқда. Қишлоқ хўжалиги интенсив ривожлантирилмоқда, партия XXVI съездининг қарорларига биноан Жиззах даштини ўзлаштиришга доир катта ишлар олиб борилмоқда.

Ўн биринчи беш йилликда ўн ва ундан кўпроқ йиллик топшириқларни бажариш мажбуриятини қабул қилган ишлаб чиқариш илғорларидан ўн беш кишининг ва энг яхши ўн беш қурувчининг ташаббусини уч юздан кўпроқ ишчи қўллаб-қувватлади. Мирзачўл районидаги Абай номли совхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи Р. Маматова, Пахтакор районидаги Ульянов номли совхоз пахтачилик бригадасининг раҳбари Х. Рустамова ҳамда механизаторларнинг энг юқори меҳнат унумдорлигига эришиш ҳаракати ташаббускорлари бўлиб майдонга чиққан бошқа илғорлар областда муносиб равишда шон-шуҳрат қозонишган. Кўпгина колхозчилар, совхозларнинг ишчилари ва ирригаторлар улардан ўрнак олиб меҳнат қилмоқдалар.

Янги санаторий-профилакторийлар барпо этиш область учун актуал проблема. Бу ердаги мавжуд минерал сув манбаларидан, шифобахш балчиқдан, ажойиб табиий иқлим шароитларидан яхшироқ фойдаланиш керак.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **С. О. Азимов** сўзга чиқади. Адабиёт ва санъат дейди у, совет кишисининг ижодий куч-қувватлари энг кўп даражада тўлиқ намоён этилишига актив кўмаклашиши зарур. Халқ олдидаги масъулиятини ҳис этган санъаткоргина адабиёт ва санъатнинг бутун имкониятларини бунинг учун сафарбар эта олади.

Ёзувчилар асарларининг ғоявий йўналишига партия бефарқ қарамаслигини ва бефарқ қарай олмаслигини ёзувчилар биладилар. Ўзбекистон адиблари социалистик турмуш тарзига оид асар яратиш борасида катта ишларни қилишлари керак. Бу — кечиктириб бўлмайдиган вазифаларимизнинг бири бўлиб шу вазифани ҳал этишда биз ғоясизлик, дунёқарашдаги чалкашлик, айрим тарихий воқеаларга аниқ синфий баҳо бермаслик кўринишларига қарши сабот билан курашамиз.

Ҳозир совет халқлари миллий муносабатларини ривожлантиришдаги, интернационал бирлигидаги янги жиҳатларини анализ қилиш ва бадиий тасвирлаш катта аҳамият касб этмоқда.

Ўзбекистон адабиёти ва санъати арбоблари коммунизм сари олиб борадиган порлоқ йўлдан бундан буён ҳам ишчилар синфи билан бирга қадам ташлаб бориш учун ҳамма ишни қиладилар.

Низомий номидаги Тошкент педагогика институтининг студенти **М. Ҳусанова** делегатларни Ўзбекистон студентларининг кўп минг кишилик армияси номидан табриклайди. Институтнинг кўп қиррали ҳаётида дейди у, барча масала студентлар касаба союз комитетининг иштирокида ҳал этилади. Институт касаба союз комитети комсомол ташкилоти билан биргаликда студентлар ўртасида «Бугунги билимлар сифати — келгусидаги самарали меҳнат гарови» шиори остидаги ҳаракатни авж олдириб юборди. Бу ташаббусни институт ректорати билан партия комитети қўллаб-қувватлади.

Ёшлар ҳам юқори малакали педагоглар, коммунизм бинокорларининг келгуси авлодлари тарбиячилари бўлиб қолмоқ учун аъло ўқишга интилмоқдалар.

Партия ва ҳукумат олий мактаб тўғрисида, студентларнинг ўқиш ва дам олиш шароитларини яхшилаш ҳақида доимо зўр ғамхўрлик қилмоқдалар. Бўлғуси педагоглар қулай ётоқхоналар, профилакторийлар, ошхоналар учун сидқидилдан миннатдордирлар. Студентлар спорт-соғломлаштириш лагерларида дам олиш, мароқли туристик маршрутлар бўйлаб сафарлар қилиш имкониятига эга.

Аммо студентлар зўр бериб ўқиш ва яхши дам олиш билангина чекланиб қолмайдилар. Улар қурилиш отрядларида зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар, мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда пахтакорларга кўмаклашмоқдалар. Бу уларнинг иродани чиниқтиришларига, меҳнатга коммунистик муносабат руҳини камол топтиришда ёрдам бермоқда.

ВЦСПС секретари **А. В. Викторов** ўз нутқида КПСС XXVI съезди талаблари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари асосида ишларни такомиллаштириш борасида касаба союзларнинг вазифалари тўғрисида гапирди.

Съезд бир овоздан қабул қилган резолюцияда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг, КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленумининг қарорларини амалга ошириш учун курашда, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун, шу йилги ва умуман ўн биринчи беш йиллик планлари ҳамда юксак мажбуриятлари сўзсиз бажарилиши учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдиришда республика касаба союзлари бутун фаолиятини янада активлаштириш тадбирлари белгиланган. Съезд Ўзбекистон касаба союзлари партия органлари раҳбарлигида Коммунистик партия XXVI съезди режаларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари ва тавсияларини амалда рўёбга чиқаришга, мамлакатимизда коммунизм қурилишига бутун кучларини сарфлайдилар, деб партия ва ҳукуматга, ВЦСПСга ваъда берди.

Съездда Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг, Ўзбекистон касаба союзлари ревизия комиссиясининг янги состави сайланди.

Съезд делегатлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневга гулдурос қарсаклар остида табрикнома қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

ТЎЙХАТ ЎРНИДА

ИБРАТЛИ УМР

ХАЛҚ СЕЛЕКЦИОНЕРИ, ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АГРОНОМ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ФАХРИЙ АЪЗОСИ, ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДАГИ ЛЕНИН НОМЛИ КОЛХОЗ ТЕПЛИЦА ХЎЖАЛИГИ БОШЛИҒИ ЗАЙНИДДИН ФАХРИДДИНОВ 60 ЁШГА ТЎЛДИ.

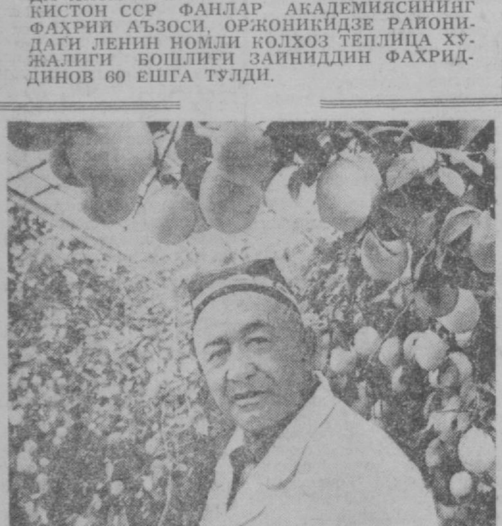

СУРАТДА: халқ селекционери, фахрий академик Зайниддин ака Фахриддинов.

А. Абалян фотоси.

ҚАЛБИ эзгулик, фидойилик туйғулари билан йўғрилган одам, у қайси соҳада меҳнат қилмасин ҳамиша эл манфаатини ўйлайди. Зайниддин Фахриддинов ана шундай инсонлардан бири. Бу олижаноб фазилат унга отасидан мерос бўлиб қолган.

— Биз Яланғоч қишлоғиданмиз, — деб ҳикоя қилади Зайниддин ака, — отам Фахриддиннинг йигитлик чоғлари бойларнинг хизматида ўтган. У бойнинг бийдек, яйдоқ ерида эртаю-кеч тер тўкиб меҳнат қиларди. Бироқ ўзининг бир парча ери бўлмаганлигидан афсус-надоматлар чекарди. «Қани энди шу яланғоч ерлар менинг ихтиёримда бўлса, уларга кўкдан либос кийдириб, келинчаклардек ясантирар эдим», — деб орзу қилар эдилар.

Ана шу мақсадда иш ҳақлари ўрнига бойдан ялиниб-ёлвориб, чақир тепаликни сўраб олган эканлар. Бойнинг юмушидан бўш вақтларида ана шу ерда ишлаб, икки чақирим масофадан ариқ кавлаб, сув келтириб, етти йил мобайнида ташландиқ тепалик ўрнида ажойиб боғ яратибдилар.

Улуғ Октябрь революциясидан сўнг отам колхозга биринчилардан аъзо бўлиб кирдилар. Уста боғбон сифатида у кишини ҳамма ҳурмат қиларди. Мен ҳам отамга қарашиб юрардим. Мевачилик, табиат оламининг сирлари мени ҳам ўзига ром қилганди.

...Зайниддин мевачилик хусусида отаси билан дилдан суҳбатлашиб, баҳслашарди. Нега айрим мевалар, масалан, ёнғоқ жуда кеч ҳосилга киради?

— Обдон шохлаб, бўй қўйиб, танасини мустаҳкамлаб олгач, сўнг дам олмасдан мева бераверади, — деб жавоб берган эди Фахриддин ота.

Лекин барибир бу савол Зайниддинга тинчлик бермасди. Ўша маҳалда, деб эслайди Зайниддин ака, билмайман қаёқдандир миямга шундай фикр келди: ёнғоқ кўчатини ўқ илдизи тагидан қирқиб сўнг экилса, қалай бўларкин. Кўкарса бўйига эмас, зора ён шохларига зўр берса. Эҳта «ишта кириши кетса».

Еримиз этагидан чуқур кавлаб, маҳаллий ўғитга бўктириб қўйдим. Баҳор келгач, ўйлаган режам асосида кўчат экдим. Икки йилда ёнғоқ ҳосилга кирди.

— Баракалла ўғлим, — дедилар отам. Сендан келгусида яхши агроном чиқади. Лекин, талтайма. Ўқи, ўрган. Қийинчиликлардан чўчима, излан.

Бу сўзлар Зайниддин ака учун олий мукофот бўлди. Унинг мевачиликка бўлган ихлоси янада ортиб кетди. Шу туфайли ҳам колхозчилар ўртасида тез танилди. Уни боғдорчилик бригадири қилиб тайинлашди.

50-йилларда республикамиз колхозлари, совхозлари, шу жумладан, Ленин номли колхозда ҳам цитрус ўсимликлари ўстиришга киришилди. Колхозга ана шу мақсадда четдан иккита мутахассис таклиф этилди.

Зайниддин ака ҳам цитрус ўсимлиги қандай бўларкин, деб қизиқиб қолган эди. Раисдан рухсат олиб, усти ёпиқ траншеяга (ўрага) тушиб, бу ўсимликни мароқ билан томоша қилди. Чунки ўша маҳалда «ҳукумат ўсимлиги» деб бу ерга унча-мунча одамни қўйишмасди.

Четдан келган мутахасислар 10 йил давомида бу «ўжар» ўсимликни шароитга мослаштира олмай қийналишгач, ишдан воз кечдилар.

— Наҳотки, шунча меҳнатлар, ҳаракатлар зое кетса?

— Йўқ, зое кетмайди, бу ишни Фахриддин аканинг ўғли Зайниддин уддалайди!

Бу таклиф Зайниддин учун айни муддао бўлди. Шундай қилиб, 1960 йилда 300 квадрат метр ерда Зайниддин Фахриддинов бошлиқ лимончилик хўжалиги иш бошлади. Ўша йили етти хил нав экилди. Бироқ, уларнинг бир хиллари намни ёқтирса, бир хиллари ёқтирмасди.

Зайниддин чатиштириш, саралаш туфайли Ўрта Осиёнинг тез ўзгарувчан иқлим шароитига мос келадиган навларни яратишни ўйларди. Туну-кун изланди. 1965 йилда эса биринчи ҳосил олинди.

Унинг қувончи чексиз эди. Умидлари қанотланди. Энди у тажрибакорлар, мутахассисларнинг маслаҳатига таяниб, ҳосили йирик лимон навини яратиш устида ишлади. Кўп ўтмай бу мақсадга ҳам эришди. «Тошкент Ф-1», «Тошкент Ф-2» навли лимонлар яратди.

Мамлакатимизнинг етакчи цитрусчи хўжаликлари, мутахассислар билан ёзишмаларни, тажриба алмашишларни давом эттирди. 1970 йилда В. И. Ленин туғилган куннинг арафасида яратилган янги лимон навига «Юбилей-2» деб ном берилди. «Ўзбекистон» мандарини ҳам ҳаммага манзур бўлди.

Агрономнинг шуҳрати республикага, бутун Иттифоққа таралди. Ҳатто Грузиядан келган меҳмонлар ҳам унинг мўъжизакор ишларига тан бердилар. Уни «Ўзбеклардан чиққан Мичурин», — деб таърифладилар. Бу орада хўжалик майдони кенгайиб, унинг базаси мустаҳкамланди. Бу ерда етиштирилган хилма-хил кўчатлар, областимиз, республикамиз, ҳатто Иттифоқимизнинг хўжаликларига кенг тарқала бошлади.

Йиллар ўтди. Зайниддин ака туфайли Ленин номли колхознинг теплица хўжалиги ажойиб тажриба мактабига айланди. Бу мактабни битирган жуда кўп шогирдлар республика хўжаликларида муваффақият билан меҳнат қилиб, эл бойлигига бойлик қўшмоқдалар.

Республика партия ва ҳукуматининг қарорига мувофиқ хўжаликда лимонзорлар 50 гектарга етказилади. Бу соҳада қизғин ишлар олиб борилмоқда.

— Лимон дарахти бамисоли говмуш сигир, — дейди Зайниддин ака, — вақти-вақти билан гўнгни шарбат қилиб оқизиб турсангиз, бас. Ҳосили булоқдай қайнаб тошади. Биз асло минерал ўғитлардан фойдаланмаймиз.

Шуниси характерлики, Зайниддин ака яратган лимонлар бутун йил бўйи бамисоли конвейердай ҳосил беради. Ўтган йили 2 гектар лимонзордан 50 тонна ўрнига 104 тонна ҳосил олинди. Беш йилликнинг охирига бориб, хўжаликда йилига 1,5—2 минг тоннадан лимон етиштирилади.

Халқ селекционери Зайниддин аканинг ўн фарзанди, 24 невараси бор. Унинг ўғиллари Шамсиддин, Ёвмиддин, Арофиддин, Нуриддин, Муҳаммадазизлар ота изидан бориб, лимонзорда меҳнат қилмоқдалар. Олий маълумотли агрономлар сифатида цитрусчиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Партия ва ҳукуматимиз Зайниддин аканинг меҳнатларини юқори баҳолади. У Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ орденлари кавалери.

Яқинда хўжаликда бўлдик. Лимонзорларни айлангач, Зайниддин ака бизни идора олдидаги теплицага таклиф этди. Агар жаннат деганлари рост бўлса, шу ердан бошқа жойда эмас. Бу ерда дунёнинг турли қитъаларидан келтирилган гуллар очилиб турибди. Шафтоли гуллаган. Шотут бўртган. Анжир пишган...

Эл манфаатини ўйлаган, ўз меҳнатини қўшиқ қилиб куйлаган, одамларга фақатгина яхшиликдан сўйлаган инсонларнинг ҳаёти яшил боғлар, мевазорлар каби гўзал, умрлари чинор умридек боқий бўлади!

Н. РИХСИЕВ.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

АМАЛИЙ ТАДБИРЛАР

Илгари хабар берганимиздек область нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ходимлари активи йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев нутқ сўзлади. У актив қатнашчилари эътиборини ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш, СССР ташкил топган куннинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан бундан буён амалга оширилиши лозим бўлган муҳим вазифаларга қаратди.

Йиғилишда қўйилган бу вазифаларни бажариш юзасидан амалга ошириладиган тадбирлар тўғрисида область нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси бошқармаси бошлиғи А. Ф. САИДОВ мухбиримизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

Полиграфия корхоналари ва китоб савдоси ташкилотларининг коллективлари 1982 йил топшириқларини барвақт бажариш ҳамда СССР ташкил топган куннинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятлари ҳар қачонгидан ҳам юксакдир. Матбаачилар йиллик планни 27 декабрда адо этиш ва қўшимча 20 минг сўмлик маҳсулотни реализация қилиш учун курашмоқдалар. Бу йил хом ашё ва материаллардан тежаб тергаб сарфлашга алоҳида эътибор берilяпти. Йил давомида 10 минг киловатт-соат электр энергияси, 1040 килограмм қоғоз, 2 минг килограмм картон ва бошқа хил материаллар тежаб қолинади.

Айниқса, босма маҳсулотлар сифатини ошириш лозимлиги актив йиғилишида алоҳида вазифа қилиб қўйилди. Маҳсулот сифатини ошириш кўп жиҳатдан ишчилар маҳоратига боғлиқдир. Шуни ҳисобга олиб биз машинада ҳарф терувчилар, версткачилар ва печатниклар конкурсини ўтказишга қарор қилдик. Улар ўз касбининг устаси деган ном учун 1 июлдан 1 августгача бўладиган конкурсда актив иштирок этадилар.

Мусобақада ғолиб чиққанларга пул мукофотлари, дипломлар, фахрий ёрлиқлар, эсдалик совғалари тақдим этилади.

Шаҳар ва район газеталарини полиграфия жиҳатдан безашни яхшилаш ҳамда сифатли қилиб босиш бўйича ўтказиладиган конкурс шартлари ҳам ишлаб чиқилди. Бу конкурс 15 апрелдан 15 майгача бўлиб ўтади. Унда областимиздаги барча редакциялар ва босмахоналар иштирок этишлари мумкин. Мусобақа якунига кўра ғолиб чиққан шаҳар газеталарига 2 та, район газеталарига эса 3 та пул мукофоти берилади.

Ангрен ва Чирчиқ шаҳар босмахоналари қўл меҳнатини қисқартириш, ишлаб чиқариш маданияти ва эстетикасини ошириш бўйича бой тажриба тўплаганлар. Юбилей йилида бошқа корхоналарга ҳам ана шу тажрибани кенг ёйиш учун курашмоқдамиз. Кўпгина босмахоналар янги ускуналар билан жиҳозланмоқда. Кўплаб ишчилар қўшимча касбга ўргатилмоқда. Бу тадбирларнинг барчаси СССРнинг 60 йиллиги шарафига олинган юксак мажбуриятларнинг тўла бажарилишини таъминлайди.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

ЕМ-ХАШАК — ЧОРВАЧИЛИКНИНГ АСОСИ

КАДРЛАРНИНГ ҚИШКИ ЎҚУВИ

Илгари хабар берганимиздек, 4 февралда Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхози маданият саройида Тошкент области партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари раҳбар кадрларининг қишки ўқуви бошланди. Биринчи машғулотнинг эрталабки йиғилишини область партия комитетининг секретари М. Қ. ҚОДИРОВ қисқача кириш нутқи билан очди. Йиғилишда «Партия ташкилотлари, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар, совхозларнинг КПСС XXVI съезди қарорлари асосида озуқа етиштиришни кўпайтириш бўйича белгиланган комплекс программанинг бажарилишини таъминлаш юзасидан вазифалари тўғрисида»ги масала муҳокама этилди. Бу ҳақда халқ депутатлари область Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Т. ТОШҚУЛОВ доклад қилди.

Докладчи ва машғулотда сўзга чиққан нотиқлар ем-хашак етиштиришни кўпайтириш соҳасида амалга оширилган ишларни чуқур таҳлил этдилар, район ва хўжаликларда чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлашда тўпланган тажрибаларни ўртоқлашдилар, камчиликларни айтиб ўтдилар, навбатдаги вазифаларни белгилаб олдилар.

Қуйида ушбу машғулот ҳақидаги ҳисобот билан танишасиз.

ЭНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

— ОБЛАСТИМИЗДА КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорлари асосида қишлоқ хўжалигининг ҳаётий муҳим тармоғи ҳисобланган чорвачиликни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда,— деди ўртоқ **С. Т. Тошқулов** ўз докладида.— Шу туфайли фақат ўтган йилнинг ўзида давлатга планга қўшимча равишда 2 минг тонна гўшт, 11,1 минг тонна сут, 7,3 миллион дона тухум, 366 тонна жун сотилди. Бунга чорва моллари бош сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига эришилмоқда. 1981 йилда область бўйича ҳар бир сигирдан ўртача 3442 килограммдан сут соғиб олинди. Ҳар бир товуқдан 168 тадан тухум олинди. Гўшт учун топширилган қорамолларнинг ўртача тирик вазни 418 килограммга, чўчқаларники 109 килограммга, қўйларники 45 килограммга етказилди. Чорвачиликни ривожлантиришда Калинин, Тошкент, Бекобод, Ўрта Чирчиқ районлари ферма ходимлари сезиларли муваффақиятларга эришмоқдалар.

Ем-хашак — чорвачиликнинг асосидир. Гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш биринчи навбатда мустаҳкам озуқа базасига боғлиқдир. Пойтахт областида озуқа майдонларини кенгайтириш, бу экинлар ҳосилдорлигини ошириш соҳасида катта ишлар олиб борилмоқда. Ўтган йилнинг ўзида дон ва кўкпоя олиш учун экилган маккажўхори майдонлари 5 минг гектарга, бедапоялар 1,1 минг гектарга кенгайди. Умуман, область хўжаликларида озуқа экинлари майдони 84,5 минг гектарни ташкил этади. Ем-хашак экинлари майдонининг кенгайиши, ҳосилдорликнинг ортиши натижасида 1981 йилда аввалги йилга қараганда 9,8 минг тонна беда пичани, 53 минг тонна маккажўхори кўкпояси, 8 минг тонна хашаки лавлаги кўп йиғиштириб олинди.

Бироқ, ҳамма жойда ҳам чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлашга етарлича эътибор бериляпти, деб бўлмайди. Жумладан, ўтган йили Оҳангарон, Бекобод, Чиноз, Паркент районларида силос учун маккажўхори экиш топшириқлари бажарилмай қолди. Бўстонлиқ, Калинин, Коммунистик, Тошкент районларида эса бедазорлар 1980 йилга нисбатан камайиб кетди.

Илғор хўжаликларда ердан оқилона фойдаланиш ҳисобига ем-хашак етиштиришни кўпайтириш бўйича қимматли тажриба тўпланган. Бу соҳада Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозида олиб борилаётган ишлар, айниқса, диққатга сазовордир.

Маълумки, учинчи, тўртинчи йилги бедапояларда кўчат сийрак бўлиб қолиши оқибатида бу ерларда учинчи ўримдан сўнг кам пичан олинади. **Шунинг учун «Политотдел» колхозида бундай бедапоялар учинчи ўримдан кейин ҳайдалади ва шу жойларга силос учун маккажўхори экилади. Ўтган йили колхозда 40 гектар ерга такрорий экилган маккажўхорининг ҳар гектаридан 150—180 центнердан кўкпоя олинди. Бу 17,5 тонна озуқа бирлигига тенгдир. Маккажўхори экилмаганда эса бу ерлардан 7—8 тонна озуқа бирлиги кам олинган бўларди.**

Хўжаликда беда ҳам кўп жойлардагидек баҳорда эмас, дон учун экилган маккажўхори ёки бошқа экинлар ҳосили йиғиштириб олингандан кейин август ойида экилади. **Бу келгуси йилда бедани беш марта ўриш ва ҳар гектар майдондан қўшимча равишда 10—12 тоннадан пичан олиш имконини беради.**

Колхозда маккажўхорини сорго ва соя билан аралаштириб экиш тажрибаси ҳам кенг қўлланилмоқда. Бу озуқа тўйимлилигини бир ярим бараварга оширишга хизмат қиляпти.

Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхозда эса ҳар йили ариқлар ёқаларига хашаки лавлаги экилади. Ўтган йилнинг ўзида бу жойлардан шу йўл билан 500 тонна лавлаги ҳосили олинди.

Чорва моллари, айниқса, сигирлар маҳсулдорлигини оширишда уларни кўк масса билан боқиш муддатларини узайтириш катта аҳамиятга эгадир. Областимизнинг суғориладиган деҳқончилик шароитида бу муддатни йилига 250 кунга етказиш имкониятлари бор. Бунинг учун энг аввало, алмашлаб экишни кенг жорий этиш асосида областимиз шароитида асосий озуқа экини ҳисобланган беда майдонларини кенгайтириш, уларнинг ҳосилдорлигини ошириш даркор.

Ҳозирги пайтда кўпгина илғор хўжаликларда ҳар гектар ердан ўртача 200 центнердан ва ундан ҳам кўпроқ беда пичани олиняпти. Бунда бир центнер озуқа бирлигининг таннархи 3 сўм 50 тийинни ташкил этади. Бу ҳолда бир килограмм сут етиштириш учун озуқа сарфи 5 тийиндан ошмайди. Қорамолларни бир килограммга семиртиришга эса 50 тийинлик озуқа сарфланади.

Лекин, Паркент районидаги «Коммуна», Коммунистик районидаги У. Юсупов номли, «Бўстон» совхозларида, Бўстонлиқ районидаги «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозида суғориладиган ерлардан ёмон фойдаланиляпти. Бу хўжаликларда ўтган йили ҳар гектар ердан олинган беда пичани 59—90 центнерга тўғри келди, холос.

Молларни тўйдириб боқиш, улардан энг кўп миқдорда маҳсулот олиш учун ҳар бир озуқа бирлигига ўртача 110—115 граммдан ҳазм бўладиган протеин ёки 82 граммдан оқсил тўғри келишини таъминлаш керак. Бу мақсадга эришиш ҳамда молларни кўк масса билан боқиш муддатларини узайтириш учун оралиқ экинлар майдонларини кенгайтириш лозим.

Бу тажриба кенг қўлланилаётган Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумида ҳар йили оралиқ экинларга 150—200 гектар ер ажратилади. Уларнинг ҳар гектаридан 300—350 центнердан ҳосил олинади.

Янгийўл районидаги «Коммунизм», Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозларида ва қатор бошқа хўжаликларда ҳар йили ҳайдаладиган майдонларнинг 8—12 процентига оралиқ озуқа экинлари экилади. Шу ҳисобга ҳар гектар майдондан 55—60 центнердан озуқа бирлиги олинмоқда.

Оралиқ экинларидан рапс, перко, жавдар, айниқса, яхши самара беради. Шунингдек, маккажўхори ва соргони соя билан қўшиб экиш ҳам озуқа тўйимлилигини оширади. Бу экинлар кўкпоясидан тайёрланган силосда протеин миқдори 40—60 процентга кўпаяди. Маккажўхори кўкпоясининг бир тоннасига 200—250 килограмм соя поясини қўшиб силос бостирилганда энг қимматли озуқа тайёрланади.

Оралиқ экинлари майдонини кенгайтириш учун уруғчиликни яхши йўлга қўйиш керак. Хўжаликларда ҳар юз гектар оралиқ экинлари учун уч гектардан уруғлик майдони ажратилиши лозим.

Область хўжаликларида ўтган йили хашаки лавлагидан нисбатан юқори — ҳар гектаридан 539 центнердан ҳосил олинди. Лекин 27 хўжаликда лавлаги ҳосилдорлиги атиги 100—450 центнерни ташкил этди. Бу эса кўплаб миқдорда ширали озуқа етиштириш имконияти бой берилганлигини кўрсатади.

Бир хил шароитда деҳқончилик қилаётган районлар ва хўжаликларда озуқа экинлари ҳосилдорлигида катта тафовутлар бор. Жумладан, Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда «Коммунизм» колхозидагидан икки ярим баравар кам, Бўстонлиқ районидаги «Хўжакент» совхозида Жданов номли колхоздагидан уч бараварга яқин кам хашаки лавлаги ҳосили олинди. Бекобод, Пискент, Оржоникидзе, Янгийўл, Оққўрғон районларида эса маккажўхори кўкпояси ҳосили камайиб кетди.

Тайёрланаётган озуқа сифатига ҳам катта эътибор бериш талаб этилади. Ўтган йили Оққўрғон, Пискент, Оржоникидзе районларида жамғарилган беда пичани, Тошкент, Янгийўл, Калинин районларида бостирилган силос сифати яхши бўлди. Оржоникидзе, Бўка, Бўстонлиқ районларида эса сенажни сифатли бостиришга катта эътибор берилди.

Аммо, кўпгина хўжаликларда ем-хашак, айниқса, ўт унини сифатли тайёрлаш яхши йўлга қўйилмаган. Жумладан, ўтган йили Ғалаба районида тайёрланган ўт унининг деярли учдан бир қисми, Оҳангарон районида тўртдан бир қисми ғоят сифатсизлиги сабабли амалда озуқа балансидан чиқариб ташланди. Шунингдек, лабораторияларда ўтказилган текширишлар Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли, Ғалаба районидаги «Москва», Бўка районидаги Мичурин номли колхозларда кўплаб миқдордаги сенаж сифатсиз бостирилганлигини кўрсатди. Оқибатда бу хўжаликларда бир центнер сут етиштириш учун нормадагидан 20—30 процент, молларни бир центнерга семиртириш учун эса 2—3 баравар кўп озуқа сарфланяпти.

Жамғарилган ем-хашакдан оқилона фойдаланиш учун уларни қиш даврида қайта тайёрлашни йўлга қўйиш керак. Ҳозирги пайтда колхоз ва совхозларда 242 та озуқа цехи ва ошхонаси қурилган, 1237 та хашак майдалайдиган линиялар мавжуд. Аммо, Оҳангарон районида мавжуд озуқа цехларининг ярми ишга туширилмаган. Паркент, Янгийўл, Пискент, Ғалаба районларида ҳам озуқа цехларидан ёмон фойдаланиляпти.

Ўрта Чирчиқ районидаги Икромов номли колхозда жамғарилган дағал хашак эҳтиёжга нисбатан 83 процентни, ширали озуқа эса 65 процентни ташкил этади. Шунга қарамай бу ердаги озуқа цехи ишлатилмаяпти. Оқибатда хўжаликда бир центнер сут етиштиришга 140—150 ўрнига 200—240 озуқа бирлиги сарфланяпти. Бундай камчиликлар Калинин районидаги «Иваново» совхози, Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» колхози, Паркент районидаги «Коммуна» ва Энгельс номли совхозларда ҳам учраб турипти.

Областимиз чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил), Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV Пленумлари қарорлари асосида бу йил гўшт етиштиришни 20 процентга, сут ва тухумни— 15 процентга кўпайтириш тадбирларини белгилаб олдилар. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни бу миқдорда кўпайтиришга эришишда мустаҳкам озуқа базаси ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Шунинг учун ҳозирги пайтда ем-хашак етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш энг долзарб вазифадир.

БИР МАЙДОНДАН ИККИ МАРТА

— ХЎЖАЛИГИМИЗДА ем-хашак етиштириш билан алоҳида ихтисослаштирилган отряд шуғулланади,— деди машғулотда сўзга чиққан Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозининг раиси **Т. В. Эм.**— Бу отрядга 15 киши биркитилган бўлиб, уларнинг ҳар бирига 25 гектардан озуқа экинлари майдони тўғри келади.

Умуман, колхозда озуқа экинлари майдони 528 гектарни ташкил этади. Улардан 385 гектари бедазорлардир. Кейинги йилларда ҳар гектар майдондан ўртача 180—190 центнердан беда пичани, 650 центнердан маккажўхори кўкпояси ва хашаки лавлаги олинмоқда.

Ем-хашак етиштиришни кўпайтиришда оралиқ озуқа экинларнинг аҳамияти катта бўлмоқда. Ҳар йили биз 30 гектар ерга рапсни арпа ва жавдар билан, перкони жавдар билан қўшиб экяпмиз. Бу майдонлардан қўшимча миқдорда олинаётган ҳосил апрель ойининг дастлабки 18—20 куни мобайнида молларни кўк масса билан боқиш имконини бермоқда. Беда ўрими бошлангунга қадар бўлган бу даврда чорва молларини кўк ширали озуқа билан боқиш улар маҳсулдорлигини оширишга хизмат қилмоқда.

1981 йилда колхозимизда рапс арпа билан қўшиб экилган майдонларнинг ҳар гектаридан 315 центнердан кўк масса олдик. Бу 1980 йилдагидан бир ярим баравардан ҳам кўпдир. Оралиқ озуқа экинларини эрта муддатларда (сентябрь ойи охирларида) экиш, ерларни яхши текислаш ҳосилдорликни ошириш омиллари бўлди.

Чорва молларини эрта баҳорда кўк масса билан боқиш маҳсулдорликни ошириш манбаидир. **Шу ҳисобга ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори 18—25 процентга ортяпти.** Ўтган йили колхозимизда чорва молларининг маҳсулдорлиги 4136 килограммни ташкил этди.

Оралиқ экинлар ҳисобига бир майдондан икки марта ҳосил олиш чорва моллари рационини тўйимли ем-хашак ҳисобига бойитиш имконини беряпти. **Қиш даврида фермамизда ҳар бир сигирга кунига ўртача 20 килограммдан силос, 10 килограммдан сенаж, 2 килограммдан беда пичани, 10 килограммдан хашаки лавлаги, 2 килограммдан сомон берилади. Бу ем-хашаклар озуқа цехида тайёрланади. Бунда дағал хашакка соғиб олинаётган ҳар бир литр сут ҳисобидан 30 граммдан омухта ем қўшилади.**

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга аҳд қилган фермамиз ходимлари бу йил камида 2010 тонна сут, 240 тонна гўшт, 535 минг дона тухум, 130 центнер жун етиштириш, ҳар бир сигир маҳсулдорлигини 4150 килограммга етказиш мажбуриятини олганлар.

Сифатли кўкпоя олиш учун жавдар бошоқлай бошлаганда ўримга киришиш керак. Ўрим эрта бошланса ҳосилдорлик камайишини, кечиктириб юборилса жавдарнинг озуқавий сифати ёмонлашишини ёдда тутиш лозим.

Оралиқ экинлари ўрнига фақат маккажўхоригина эмас, шунингдек шоли, каноп ва ҳатто чигит экса ҳам бўлади. Шунинг учун биз оралиқ экинлари майдонини кенгайтириб боряпмиз. Бу йил улар 1500 гектар ерни эгаллайди.

СОМОНДАН ХУШХЎР ЕМ

ХЎЖАЛИГИМИЗДА озуқа экинлари майдони 175 гектарни эгаллайди, — деди Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси **З. Жалилов**. — Улардан олинаётган ем-хашак ҳосили кўпайиб бораётганлигига қарамай чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш вазифалари қўшимча имкониятларни ишга солишни ҳам талаб этяпти. Бунинг учун ҳар йили биз сомон, табиий ўтлар пичанини ҳам жамғарамиз.

Бу ем-хашак тўйимлилигини оширишда колхозимизда ҳашар усулида қурилган озуқа цехи катта аҳамиятга эга бўляпти. Бу цехда озуқаларни аралаштирадиган иккита КТУ-10-К механизми, хашаки лавлагини ювадиган ва майдалайдиган ИКМ-5, С-12 буғлаш агрегатлари ўрнатилган. Буғ КВ-300 қозонида ҳосил қилинади. Тайёрланган озуқа ем тарқатгич мосламасига ТТ-СТ-2 транспортёри орқали узатилади. Бу машина-механизмлар ҳар икки соатда уч тонна озуқа тайёрлаш имконини беради.

Цехда тайёрланадиган озуқанинг 50 процентини сомон ёки дағал хашак, 20 процентини шелуха, 20 процентини хашаки лавлаги, 10 процентини омухта ем ташкил этади. Бундан ташқари, ҳар тонна озуқага бир килограмм манокальций минерали қўшилади.

Озуқа аралашмаси тайёрлаш учун омухта ем бўлмаса, хўжалигимизда етиштирилган маккажўхори донини ДКУ-1,2 механизмида майдалаб, ундан фойдаланамиз. Баъзи ҳолларда шелуха ўрнига пахта тозалаш заводларининг чиқитларини ишлатамиз.

Лаборатория анализлари цехимизда тайёрланган бир килограмм озуқада 0,4 миллиграмм каротин, 2,6 грамм кальций, 3,6 грамм фосфор, 111 грамм протеин борлигини кўрсатди. Бу 0,4 озуқа бирлигига тенгдир.

Бир кеча-кундузда чорва молларига цехда тайёрланган озуқа тўрт марта берилади. Бошқача қилиб айтганда, ҳар бир қорамолга ўртача 35 килограммдан озуқа тайёрланади.

Ем-хашакни цехда тайёрлаш улар тўйимлилигини оширяпти. Бу эса чорва маҳсулдорлигини оширишга хизмат қилмоқда. Ўтган йили биз 120 тонна гўшт, 943 тонна сут, 150 минг дона тухум етиштирган эдик. Бу йил чорва маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш янада кўпаяди.

ОЗУҚА ВА МАҲСУЛДОРЛИК

БУ ЙИЛ районимиз колхозлари, совхозлари ва бошқа давлат хўжаликларида 2620 тонна гўшт, 10 минг 700 тонна сут, 64 миллион дона тухум етиштириш мўлжалланган, — деди Ўрта Чирчиқ район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи **Ш. Холтурсунов.** — Бу гўшт етиштириш 1981 йилга нисбатан 25 процентга, сут — 15, тухум — 23 процентга кўпайтирилади, деган гап. Юксак социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан мустаҳкам озуқа базасига боғлиқдир. Айниқса, молларни кўк масса билан боқиш муддатларини узайтириш катта аҳамият касб этади.

Биз чорва моллари маҳсулдорлигини муттасил ошириб бориш учун апрелдан октябрь ойигача ҳар куни чорва молларига район бўйича ўртача 260 тоннадан кўк ширали озуқа етказиб берилиши зарурлигини ҳисоблаб чиқдик. Бунинг учун беда ва маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш билан бир қаторда перко, рапс, жавдар сингари оралиқ экинлар имкониятларидан ҳам тўла фойдаланишимиз керак.

Илғор хўжаликларимиз тажрибаси бу қўшимча озуқа етиштиришнинг катта резерви эканлигини кўрсатаяпти. 1975 йилдан бошлаб Ким Пен Хва номли колхозда оралиқ экин сифатида рапс етиштирила бошланган эди. Дастлабки натижалароқ бунинг катта самарасини кўрсатди. Ўша йили ҳар гектар ердан 250 центнердан рапс кўкпояси олинди. Унинг ўрнига экилган маккажўхоридан эса 350 центнердан кўкпоя йиғиштириб олинди. Натижада ҳар гектар майдондан 550 центнер кўк масса етиштирилди.

Бу хўжалик тажрибаси асосида Ленин номли, «Северний маяк», Свердлов номли, К. Маркс номли, Энгельс номли, «Партия XXII съезди» колхозларида ҳам оралиқ экинлар етиштирила бошланди. **1980 йилда оралиқ экинлари майдони районимиз бўйича 500 гектарга етди. Ўтган йили бу ерларнинг ҳар гектаридан 240 центнердан кўкпоя ва 40 центнердан дон олдик. Бу майдонлардаги ҳосил йиғиштириб олингач, силос учун маккажўхори экилди. Район бўйича бу ерларнинг ҳар гектаридан 450 центнердан кўкпоя олинди. Натижада ҳар гектардан 690 центнердан ёки қўшимча равишда 200 центнердан кўк масса олинди.**

Оралиқ озуқа экинларидан мўл ҳосил етиштиришда агротехника қоидаларига тўла риоя қилиш жуда муҳимдир. Жумладан, жавдар 15 октябргача яхши тайёрланган ерга экилиши лозим. Уруғ 4—5 сантиметр чуқурликка, қатор оралари 15 сантиметр қилиб экилиши керак. Ҳар гектар майдонга 80 килограмм уруғлик сарфланади. Шудгорлашдан аввал ҳар гектар майдонга 350 килограммдан суперфосфат солиш тавсия этилади. Жавдар униб чиққач, ҳар гектар ерга 200 килограммдан аммиак селитраси солиниб, бир йўла борона қилинади. Бу майдонларга кузда ва баҳорда бир мартадан сув қуйилади. Бунда ҳар гектар ерга 800 куб метр сув сарфланади.

СУНЪИЙ СУТ ФОЙДАСИ

Сут етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтиришда ундан оқилона фойдаланиш катта аҳамиятга эгадир, — деди Ғалаба районидаги Киров номли ўқув хўжалигининг директори **Х. Тошимбетов.** — Хўжалигимизда қурилган сунъий сут тайёрлаш цехи шу мақсадга хизмат қилади. **Бу ерда ҳар бири тўла қувват билан ишлаганда бир сменада 800 литрдан сунъий сут тайёрлайдиган 8 та АЗМ-0,8 агрегати ўрнатилган. Сунъий сут тайёрлаш жараёни 4—4,5 соат давом этади.** Демак, бир сменада 12 тонна озуқа аралашмаси тайёрлаш мумкин.

Бу аралашманинг озуқавий аҳамияти катта. Сунъий сутнинг бир литрида 1,09 озуқа бирлиги, 159 грамм ҳазм бўладиган протеин, 12 грамм кальций, 6,1 грамм фосфор, 6,43 миллиграмм каротин бор.

Сунъий сут тайёрлаш учун сув, ёғи олинган сут, омухта ем, микро ва макро элементлар ва бошқа қўшимчалардан фойдаланилади. Омухта емнинг 24 процентини шелуха, 25 процентини, арпа, 38,4 процентини маккажўхори уни, 5 процентини озуқа ачитқиси, 6 процентини витаминли ўт уни, бир процентини бўр, 0,6 процентини туз ташкил этади. Шунингдек, балиқ ёғи, шакар, вацинохлин, хлорли кобальт, марганец, мис, темир ва йодли калийдан ҳам фойдаланилади.

Сунъий сут тайёрлаш учун агрегатга 400 литр сув ва 100 килограмм омухта ем аралашмаси солинади. Улар яхшилаб аралаштирилиб, ундан сўнг бир соат давомида 85—90 даража иссиқликда пиширилади. Шундан сўнг озуқа аралашмаси ҳарорати 70-75 даражага пасайтирилиб, унга 300 литр ёғи олинган сут қўшилади. Ҳарорат 50 даражага пасайгач, аралашмага 3 килограмм балиқ ёғи, 5 килограмм вацинохлин, микро ва макро элементлар қўшилади. Махсус насос ёрдамида аралашма эмульсияланади. 35-38 даражагача совутилган сунъий сут ишлатиш учун тайёр бўлади.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институти тавсияларига мувофиқ, бузоқларга улар туғилгандан сўнг биринчи ўн кунда фақат она сути, иккинчи ўн кунликда 4,5 литрдан ёғи олинмаган сут ва 1,5 литрдан сунъий сут берилади. Кейинчалик сунъий сут миқдори кунига беш литргача етказилади.

Бузоқлар 90 кунлик бўлгунга қадар уларга 176 литр ёғи олинмаган сут ва 315 литр сунъий сут берилади. Бузоқларни боқиш учун сунъий сутдан фойдаланиш бу йил хўжалигимизга давлатга сут топширишни 50 тоннага кўпайтириш имконини беради. Район бўйича эса бу кўрсаткич 1119 тоннага тенгдир. Бошқача қилиб айтганда сунъий сутдан фойдаланиш давлатга сут сотишни 8—10 процентга кўпайтиради.

Бир тонна сунъий сутни тайёрлаш учун 51 сўм 67 тийин ҳаражат қилинади. Хўжалигимиз давлатга шу миқдорда сут сотишдан эса 62 сўм даромад олади. **Бу сунъий сутдан фойдаланиш хўжалигимизга йилига 32 минг сўмлик фойда келтиради, деган гап.** Бу ҳолда цех учун сарф-ҳаражатларни беш йилда қоплаш мумкин бўлади.

* * *

Шунингдек, машғулотларда Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтининг катта ходими **Х. Иброҳимов** беда, маккажўхори, хашаки лавлаги ва бошқа озуқа экинларидан юқори ҳосил етиштириш агротехникаси, Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг бош агрономи **А. Ч. Пак** хўжаликда сорго етиштириш тажрибаси, Пискент районидаги «Пискент» совхозининг директори **Т. Иномов** ем-хашак етиштиришни ихтисослаштирилган бригадаларда ташкил этиш ҳақида гапириб бердилар. Машғулот қатнашчилари «Ленинский путь» колхозида ем-хашак етиштириш, тайёрлаш ва қайта ишлашга мўлжалланган қишлоқ хўжалик машиналари, механизмлари ва жиҳозлари кўргазмаси билан ҳам танишдилар.

СУРАТЛАРДА: семинар машғулоти қатнашчилари «Ленинский путь» колхози маданият саройида ташкил этилган озуқа экинлари кўргазмасини кўздан кечирмоқдалар; ем-хашак етиштиришга мўлжалланган машина-механизмлар кўргазмасида. А. Абалян фотолари.

КАДРЛАРНИНГ ҚИШКИ ЎҚУВИ

ЮКСАК ТУРМУШ МАДАНИЯТИ УЧУН

Область партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари раҳбар кадрлари қишки ўқувининг биринчи кунида қишлоқда турмуш маданиятини янада ошириш билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди. Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. ХЎЖАЕВ «КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорлари асосида қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини ошириш бўйича партия комитетлари, совет ва хўжалик органлари, колхозлар, совхозлар раҳбарлари, бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вазифалари тўғрисида», Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Т. УМАРОВ «Районлар марказлари, аҳоли пунктларини ободонлаштириш, савдони такомиллаштириш, қишлоқ меҳнаткашларига коммунал-маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволи ва бу ишларни янада яхшилаш чоралари тўғрисида» доклад қилдилар.

ДАВРИМИЗНИНГ МУҲИМ ТАЛАБИ

ПАРТИЯ XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил) Пленумида белгиланган хўжалик, социал ва маданий вазифалар комплексида,— деб таъкидлади ўртоқ **А. М. Хўжаев,** — идеологик ишларга, жамият маънавий ҳаётини гуллаб-яшнатишга, меҳнаткашлар турмуш маданиятини оширишга муҳим ўрин берилган. Бунда иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий-маиший масалаларни яхлит бирликда, бир-бирлари билан узвий боғлиқ ҳолда ҳал этиш алоҳида аҳамият касб этади.

Турмуш инсон ҳаётининг асосий соҳаларидан биридир. Унда кишиларнинг хилма-хил муносабатлари, улар фаолияти ва кундалик машғулотларининг моҳияти, турмуш тарзи, характери, анъана ва расм-русмларга, меҳнат ва социалистик турмушимиз қоидаларига муносабатлари намоён бўлади. В. И. Ленин турмуш аҳамиятини таъкидлаб, маданиятга, турмушга сингган нарсаларнигина эришилган натижа, деб ҳисоблаш керак, — деган эди. Шунинг учун юксак турмуш маданияти учун кураш —энг аввало, янги инсон учун, шахснинг ҳар тарафлама камол топиши учун, коммунистик жамият қуриш учун курашдир.

Партия ташкилотлари, халқ депутатлари Советлари шуни ҳисобга олган ҳолда қишлоқ турмушини, қишлоқ меҳнаткашларининг иш, маданий-маиший ва турар-жой шароитларини яхшилаш масалаларини доимо диққат-марказларида тутишга интилмоқдалар. Улар қишлоқ мактаблари, медицина, болалар муассасалари, савдо, умумий овқатланиш корхоналари, маданий-оқартув муассасалари ишини янада такомиллаштириш, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Бу ерда гап ушбу масалаларнинг мунтазам равишда район партия комитети бюролари, пленумларида, район Советларининг сессияларида муҳокама қилинишидагина эмас. Умуман қишлоқ турмушининг ҳамма масалаларига кундалик эътибор бериб келиняпти. Ўртоқ Л. И. Брежнев ана шундай диққат-эътибор ҳақида гапирар экан, «халқ фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш бу ишга партиявий ёндошишнинг худди ўзгинасидир»,— деб таъкидлаган эди.

Фақат 1980—1981 йилларда область районларида 9 та клуб 33 та кутубхона очилди. Кутубхона тармоқларини марказлаштириш тугалланди. 40 та клуб ва маданий-маиший комплекслар ташкил этилди.

Колхоз раисларининг ва совхоз директорларининг маданий-маиший ишлар бўйича ўринбосарлари лавозимларини жорий қилиш иши тугалланди.

Давлат, шунингдек касаба союзлари, колхоз ва совхозлар қишлоқ клублари, кутубхоналари, музейларини сақлаш, қуриш ва жиҳозлаш учун йил сайин тобора кўпроқ маблағ ажратмоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси қишлоқ маданий муассасалари иш савиясини ошириш имконини берди.

Бекобод районидаги Ленин номли, Коммунистик районидаги «Политотдел», Свердлов номли, Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхозлар, Оққўрғон районидаги С. Сегизбоев номли, Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхозлари ва бошқа хўжаликларнинг кўпгина клублари, кутубхоналари ходимлари ўз ишларига ижодий муносабатда бўлиб, тадбирларни юқори савияда ўтказмоқдалар. Улар меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда ва уларни ўн биринчи беш йиллик планларини бажаришга сафарбар этишда партия ташкилотларининг ҳақиқий ёрдамчилари бўлиб қолдилар.

Бироқ, қишлоқ аҳолисига маданий хизмат кўрсатишда эришилган муайян ютуқларни таъкидлаш билан бирга бу ишдаги жиддий камчиликлар ва муаммолардан кўз юмиб бўлмайди.

Маданий-оқартув муассасалари тармоғини ривожлантириш ва улар моддий-техника базасининг аҳволи шу куннинг талабларидан анча орқада қолмоқда. Ҳар бирида 500 кишидан кўпроқ аҳоли яшайдиган 300 га яқин аҳоли пунктида клуб муассасалари, 130 тасида эса оммавий кутубхоналар йўқ.

Қишлоқдаги ҳар икки кутубхонадан деярли биттаси нормативда белгиланганнинг 50 процентига тўғри келадиган бинога эга.

Маданий муассасаларнинг моддий базаси бундай қийин аҳволда бўлгани ҳолда колхоз ва совхозлардаги типовой клубларнинг бир қисми кераклли мақсадда фойдаланилмайди.

Аҳолига маданий хизмат кўрсатиш системасида клублар етакчи роль ўйнайди. Афсуски, бизнинг кўпгина қишлоқ, колхоз ва совхоз клублари ишига ижобий баҳо беришимиз учун асосимиз йўқ.

● ҲОЗИРГИ пайтда Тошкент областида турмуш ва маданият муассасаларининг тармоғи ҳар қачонгидан ҳам кенг қулоч ёйди. Областда 496 клуб, 799 кутубхона, 7 та хўжалик ҳисобидаги маданият ва истироҳат боғлари, 3 та давлат ва ўнлаб жамоат музейлари, 815 мактаб, 616 та мактабгача ёшдаги болалар муассасалари мавжуд.

Шунингдек, 848 касалхона, поликлиника ва фельдшерлик-акушерлик пунктлари, 2.136 магазин ҳамда савдо павильонлари, 219 та маиший комбинатлар ва комплекс қабул пунктлари меҳнаткашлар хизматида. Маданий-оқартув муассасаларининг жуда кўпчилиги қишлоқда жойлашган.

Аҳолининг кўпгина қисми клубларда ўзлари учун қизиқарли, керакли машғулотлар топа олмайдилар.

Бу жойлардаги партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, маданият бўлимларининг раҳбарлари клублар ишининг мазмуни ва ғоявий йўналиши тўғрисида етарлича ғамхўрлик кўрсатмасликлари клублар ишини жиддий ва чуқур таҳлил қилмасликлари оқибатидир.

Клублар, шу жумладан кутубхоналар ишини жамоатчилик назорати остига олиш керак. Клублар, кутубхоналар мудирларининг, киномеханикларнинг аҳоли олдида ҳар йили ҳисоб бериб туришларини, улар ҳисоботини колхоз правлениелари, партия комитетлари, совхоз дирекцияларининг мажлисларида тинглаб туриш тажрибасини қўллаш лозим. Бу маданият ходимларининг клублардаги иш аҳволи учун масъулиятини оширишга, бу соҳадаги ишни тубдан яхшилашга хизмат қилган бўлар эди.

Бадиий ҳаваскорлик бўш вақтни маданий ўтказишнинг муҳим формаларидан биридир. У шахсни ҳар тарафлама камол топтириш, коллективизм хислатларини шакллантириш, совет кишиларини юксак ғоявий-маънавий руҳда тарбиялашга хизмат қилади. Биз уни ривожлантириш, ҳар бир хўжаликда, ҳар бир клубда оммавий, доимий иш олиб борадиган бадиий коллективларни тузиш тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз зарур. Бу ушбу иш участкаси хўжаликлар раҳбарлари, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг доимий диққат-эътиборини, амалий ёрдамини ва қўллаб-қувватланишини талаб қилишини кўрсатяпти.

Кутубхона иши ҳам жиддий эътибор талаб қилади. Бу соҳада эришилган ютуқлар билан бирга қишлоқдаги кўпгина кутубхоналарнинг иш савияси пастлигини, меҳнаткашлар эҳтиёжига тўла жавоб бермаётганлигини таъкидлашимиз лозим.

Ҳамма китобхон аҳолини, айниқса, моддий ишлаб чиқаришда машғул бўлган кишиларни ўз таъсир доирасига тортиш кутубхоналаримизнинг ҳозирги пайтдаги энг асосий вазифасидир. Бу мақсадда энг аввало, кутубхоналарнинг моддий базасини тубдан яхшилаш зарур. Бунинг учун уларга китоб фондини нормал, қулай жойлаштириш имконини берадиган бинолар ажратиш, китоб фондини янги адабиётлар билан тўлдириб бориш лозим.

Областимизда ҳамма жойда кутубхоналарни марказлаштириш тугалланган. Яъни улар район кутубхонаси асосида ягона системага бирлаштирилган. Республикамизда колхоз кутубхоналарини қишлоқ кутубхоналарига айлантириш иши ҳам режали олиб борилмоқда.

Клуб ва кутубхоналар ишида кўп нарса кадрларга боғлиқдир. Афсуски, кадрлар масаласи ҳали ҳам жиддий: областда ҳар икки маданият ходимидан биттаси махсус маълумотга эга эмас. Ҳар учтасидан биттаси йилига ўз клубини, маданият уйини, кутубхонасини ташлаб бошқа ишга ўтиб кетади. Бу умуман область бўйича. Айрим районлар бўйича эса бу кўрсаткичлар янада аянчли. Бундай ҳолда ишда муваффақият қозонишга умид қилиб бўладими? Албатта йўқ.

Қишлоқда маданий ишларни ҳозирги давр талаби даражасига кўтариш учун қишлоқ маданият муассасаларига раҳбарлик қилишни билимдон, ғоявий жиҳатдан чиниққан ва кишилар билан ишлашни яхши кўрадиган ходимларга топшириш лозим.

Маданият кадрлари тўғрисидаги ғамхўрлик фақат штатда турган ходимларгагина эмас, шунингдек, қишлоқ зиёлилари кенг активларига, турли тўгараклар, ҳаваскорлик бирлашмалари, халқ университетларининг жамоатчи раҳбарларига ҳам тааллуқлидир.

Советлар Ватанининг юбилейи йилида областимиз қишлоқ зиёлилари умумхалқ байрами — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига тайёргарлик кўриш ишига янада активроқ қўшилишлари лозим. Юбилейга тайёргарлик кўриш даврида маданий-тарбиявий тадбирларнинг ҳаммасида Ленин ғояларининг, совет халқлари дўстлиги ва қардошлигининг тантанасини ҳар тарафлама акс эттириш, барча иттифоқдош республикалар меҳнаткашларининг ишлари ва ютуқларида мужассамланган амалдаги ленинизмни ёркин очиб берувчи энг муҳим вазифадир.

— Қишлоқ меҳнаткашларини физкультура ва спортга актив жалб қилмай туриб,— деб таъкидлади докладчи,— қишлоқда турмуш маданиятини ошириш мумкин эмас.

Аммо, қатор районларда партия, совет, хўжалик органлари бу масалага етарли эътибор беришмаяпти. Бу разрядли спортчилар, ГТО нишондорлари тайёрлашга, энг муҳими эса, кенг меҳнаткашлар оммаси саломатлигини мустаҳкамлашга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Қишлоқда турмуш маданиятини янада оширишда қишлоқ мактаби ҳақиқий тарзда муҳим ўрин тутади. Кейинги йилларда колхоз ва совхозлардаги, район марказларидаги мактаблар сони 620 тага етди. Уларда 250 мингдан кўпроқ ўқувчи таълим ва тарбия олмоқда. Бу областимиз барча ўқувчиларининг 70 процентини ташкил этади. Лекин қишлоқда мактаб таълимини йўлга қўйишда жиддий камчилик ва нуқсонлар бор. Бўка, Орджоникидзе, Ғалаба, Паркент районларидаги айрим мактабларнинг моддий базаси шу куннинг талабларига жавоб бермайди.

Мактаблар қурилиши, айниқса, ташвиш туғдиряпти. Масалан 1978 йилда «Оққўрғон» совхозида 1176 ўринли типовой мактаб биноси қурилиши бошланган эди. Аммо, уни фойдаланишга топшириш 1982 йил учун ҳам планлаштирилмаган. Бу соҳада Пискент районидаги Тельман номли колхоздаги аҳвол ҳам яхши эмас. Бу ерда 1974 йилда 624 ўринли мактаб қурилишига киришилган эди. Бироқ, у ҳалигача қуриб битказилмаган.

Мактаб ўқувчиларига меҳнат таълими бериш ва уларни касбга йўналтиришни такомиллаштириш, педагогик кадрларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш ишлари ҳам яхши йўлга қўйилмаган.

Мактабгача тарбия муассасалари қурилишининг бориши ҳам яхши эмас.

Аҳоли турмуш маданиятини ошириш кўп жиҳатдан поликлиникалар, касалхоналар, амбулаториялар, даволаш пунктлари ишларига боғлиқдир. Бу соҳада ҳам қишлоқ соғлиқни сақлаш тармоқларини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар — унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, медицина кадрлари билан таъминлаш, медицина жиҳозлари ажратиш билан биргаликда жиддий камчиликлар ҳам мавжуд.

Кўпгина колхоз ва совхозларда типовой касалхоналар, поликлиникалар, амбулаториялар, фельдшерлик-акушерлик пунктлари ва дорихоналар йўқ.

Кўриниб турибдики,— деди докладчи ўз сўзида давом этиб,— муайян ютуқларга қарамай, қишлоқ меҳнаткашлари турмуш маданиятини сифат жиҳатдан кескин яхшилаш вазифалари энг жиддий масалалардан бири бўлиб қоляпти. Уларни ҳал этиш бундан манфаатдор барча маданият, маориф, соғлиқни сақлаш, спорт, маиший хизмат, қишлоқ хўжалиги, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва муассасаларнинг, «Билим», китобсеварлар, бошқа жамиятларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришни талаб этмоқда.

Тарбиявий ишларни ташкил этиш ва аҳолига маданий хизмат кўрсатиш соҳасидаги куч-ғайратларини ана шундай бирлаштириш марказлаштирилган клуб системаларини, маданий ва маданий-маиший комплексларни ташкил этишда ўз ифодасини топди. Бугун биз областда, биринчи навбатда Коммунистик, Ўрта Чирчиқ, Бўстонлиқ, Оққўрғон районлари колхоз ва совхозларидаги комплексларни координациялаш, бошқариш ва планлаштиришда маълум тажриба тўплаганлигини таъкидлашимиз мумкин.

Энг яхши комплексларнинг ишлари мисолида аҳолига хизмат кўрсатишнинг янги формаси самарадорлиги исбот қилинди. Шунга қарамай, бугун бу янгилик бизда секинлик билан жорий қилинаётганлиги тўғрисида гапиришга тўғри келади.

Қишлоқда худди шунингдек, шаҳарда маданиятни юксалтиришга киши қалбига ва онгига янги йўл топиш учун изланмасдан эришиб бўлмайди. Буни тушуниш керак.

Дала шийпонлари ишини яхшилаш билан боғлиқ масалалар ҳам жуда муҳимдир.

Шунинг учун ҳам бу масалалар область партия комитети, район партия комитетлари, колхоз ва совхозлар партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг диққат-марказида турибди.

Умуман, областдаги кўпгина дала шийпонлари ўз вазифаларига жавоб беради. Улар ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларнинг ҳақиқий марказларига, деҳқонлар овқатланадиган ва маданий хордиқ чиқарадиган жойларга айланди.

Шу билан бир қаторда ҳамма районларда, хўжаликларда ҳам аҳвол шундай, деб бўлмайди. Пискент, Бекобод, Оҳангарон ва айрим бошқа районларда дала шийпонлари қурилишига етарлича эътибор берилмаяпти.

Район партия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг партия комитетлари ва раҳбарлари ҳар бир бригада қулай дала шийпонига эга бўлиши учун конкрет чораларни кўришлари зарур.

Баҳорги дала ишлари бошланишига ҳам оз вақт қолди. Район партия комитетлари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва партия ташкилотлари февраль ойи ўрталари ва март ойи бошларигача дала шийпонларини тўла тайёрлаб қўйиш учун барча чораларни кўришлари зарур.

Дала шийпонларини кўргазмали агитация воситалари билан жиҳозлашга жиддий муносабатда бўлиш керак. Бу ерлардаги шиорлар фақат умумсиёсий характерга эга бўлибгина қолмай, шунингдек, ишлаб чиқариш масалалари билан боғлиқ бўлиши, уларда мазкур коллективнинг конкрет вазифалари, социалистик мусобақанинг бориши ўз аксини топиши керак.

Юқорида айтилганларнинг ҳаммаси чорвачилик комплекслари ва фермалар ходимлари учун маданий-маиший шароитлар яратишга ҳам тўла тааллуқлидир.

Аҳоли турмуш маданиятини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш жамиятимиз моҳиятидан келиб чиқадиган қонундир. «Кишиларга эътибор билан, ғамхўрлик билан муносабатда бўлиш, — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев, — партия, совет ва хўжалик органлари бутун иш услубига хос бўлиши керак»

Бизда турмуш маданияти фақат қулайлик, хизмат кўрсатиш соҳасигина, фақат соғлиқни сақлаш вазифасигина бўлиб қолмай, инсон эҳтиёжлари тўғрисидаги ғамхўрлик эканлигини ҳам ёдда тутиш керак. Биз турмуш маданиятини оширар эканмиз, бу билан янги инсонни тарбиялаймиз, унинг дидини шакллантирамиз, коммунистик тарбиянинг комплекс масалаларини ҳал этамиз.

Партиянинг узоқ муддатга мўлжалланган ҳужжати — КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида «Қишлоқ аҳолиси ўртасида ғоявий-тарбиявий ишларни янада кучайтиришга эришиш лозим. Қишлоқ меҳнаткашларида қишлоқ хўжалигини ҳар тарафлама ва жадал ривожланиши, дон, гўшт, сут, пахта, картошка, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш учун юксак масъулият ҳиссини тарбиялаш керак», — дейилган.

Бизнинг пойтахт области қишлоқ меҳнаткашлари турмуш маданиятини ошириш бўйича бутун кўп қиррали фаолиятимиз ана шу муҳим вазифани ҳал этишга қаратилмоғи лозим.

ШАҲАРЛАРГА МОНАНД ҚИШЛОҚЛАР

— Халқ моддий фаровонлигини оғишмай ошириб бориш,— деди Х. Умаров,— партиямиз иқтисодий сиёсатининг бош вазифаси ва олий мақсадидир. Ҳаммага маълумки, савдо, аҳолига коммунал-маиший хизмат кўрсатиш ана шу фаровонликни белгиловчи асосий кўрсаткичлардан ҳисобланади.

1981 йилда область районларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, санитария ҳолатини яхшилашга маҳаллий Советлар бюджетидан 1 миллион 850 минг сўмдан ортиқ ва корхоналар, ташкилотларнинг улушли иштироки ҳисобидан 1,2 миллион сўм сарфланди. 1,3 миллион квадрат метр йўл ва йўлкалар, 270 минг погон-метр ирригация тармоқлари қурилди ва капитал ремонт қилинди, 530 мингдан ортиқ мевали-манзарали дарахтлар кўчатлари ва буталар экилди, янги парклар ва хиёбонлар қурилди.

Областимизнинг Ғалаба, Калинин, Орджоникидзе районларидаги аҳоли пунктларининг санитария ҳолати сезиларли даражада яхшиланди. Орджоникидзе райони қишлоқ ва посёлка Советлари бу соҳада катта ишларни олиб боришмоқда.

Лекин, уй-жой, коммунал хўжалиги корхоналари область районлари марказлари, колхозлар ва совхозлардаги аҳоли пунктларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш бўйича белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлаш юзасидан мавжуд бўлган барча имкониятлардан ҳали ҳам тўла фойдаланмаяптилар.

Ҳар йили баҳор ва кузда 600 мингдан ортиқ мева-манзарали дарахтлар кўчатлари ва буталар экилади. Лекин, уларнинг 50—60 процентигина кўкаради, холос. Айрим жойларда бу кўрсаткич янада пастдир. Бу шунинг учун ҳам содир бўлмоқдаки, экишга экилади-ку, парвариш қилиш эса кўпинча ўз ҳолига ташлаб қўйилади. Бунинг оқибатида сарфланган анчагина миқдордаги давлат маблағи ва меҳнат зое кетади.

● 1981 йилда область районларида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва аҳоли пунктларининг санитария аҳволини яхшилаш учун маҳаллий Советлар бюджетидан 2 миллион сўмга яқин маблағ ажратилди.

Область корхоналари ва ташкилотлари томонидан ажратилиб марказлаштирилган 1,2 миллион сўм маблағ ҳам юқоридаги мақсадлар учун сарфланди.

Областнинг Чиноз, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон, Паркент районлари колхоз ва совхозларида санитария ҳолатини бузиш ҳоллари жуда кўп содир бўлмоқда.

Посёлкаларни сув билан таъминлашда ҳали ҳам кўп нуқсонлар мавжуд. Область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси, район ижроия комитетлари қудуқлар қазилиши масаласини ҳал қилишлари керак. Чунки, колхоз ва совхозларда ичимлик сувнинг етишмаслиги турли хил касалликларнинг тарқалишига олиб келади.

Район марказлари, совхозлар, колхозлар посёлкаларини қуриш бўйича кўп иш қилишимиз керак. Уларни қуришда қатъий архитектура планига амал қилиниши ва у қишлоқ меҳнаткашларининг ишлаши, дам олиши ва турмуши учун қулай шароитларни вужудга келтиришга қаратилиши лозим. Лекин, ҳамма жойда ҳам шундай тартибга амал қилинмаяпти.

Партия ва ҳукумат халқ турмуш даражасини янада ошириш планларини белгилаганда бизларни жамият турли социал группалари, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг маданий ва турмуш фаровонлиги даражасини бир-бирига яқинлаштиришга алоҳида эътибор беришга ундайди. Буларнинг ҳаммаси биздан савдо хизмати кўрсатишни тубдан яхшилашни талаб этади.

Қишлоқ меҳнаткашларининг тобора ошиб бораётган эҳтиёжларини қондиришга даъват этилган область матлубот кооперациясида чакана товар обороти тез суръатлар билан ўсмоқда.

Маданий-маиший товарлар ва уй-рўзғор буюмларига нисбатан эҳтиёж сезиларли даражада ортди. Ҳар йили қишлоқ аҳолисига 27 мингдан ортиқ телевизор, 20 минг холодильник, 21 минг кир ювиш машиналари, 3300 автомашина, 4700 мотоцикл ва бошқа халқ истеъмоли товарлари сотилмоқда.

Озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш ортиб бормоқда. У ялпи товар оборотининг 41,7 процентини ташкил этиб турибди.

Эски, кўримсиз қишлоқ магазинлари ўрнида замонавий магазинлар пайдо бўлмоқда. Бундай магазинлар ўзларининг ташқи кўриниши, товарларнинг хилма-хиллиги, хизмат кўрсатиш маданияти жиҳатидан шаҳар магазинларидан фарқ қилмайди.

Шу билан бирга қишлоқ аҳолисига маиший хизмат кўрсатишни яхшилашда катта камчиликлар ва нуқсонларга ҳам йўл қўйилмоқда. Масалан, телевизор, холодильник, радио, магнитофон, соатларни ўз вақтида, сифатли ремонт қилиш мушкул иш бўлиб қолмоқда. Бу область колхозлари ва совхозларида маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ҳали ҳам етарли ривожланмаганлиги оқибатида содир бўлмоқда. Мавжуд устахоналар, комплекс қабул қилиш пунктларида эса чекланган хизмат турлари кўрсатилмоқда.

Маиший хизмат кўрсатиш тармоғида капитал қурилиши жуда ачинарли аҳволда. Колхозлар маблағлари ҳисобига маиший хизмат уйлари жуда кам қурилмоқда. Планда назарда тутилган 9 та маиший хизмат уйидан фақатгина иккитаси қурилди.

Бу халқ депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари томонидан маиший хизмат кўрсатишни ривожлантириш ва хизмат турларини кўпайтириш, қишлоқ аҳолисига маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга лозим даражада эътибор берилмаётганлигини кўрсатади. Ўз хизмат бурчи бўйича қишлоқда турмуш маданияти масалалари билан шуғулланиши лозим бўлган совхозлар директорлари ва колхозлар раисларининг ўринбосарлари шаънига ҳам худди шу сўзларни айтиш мумкин.

Ўн биринчи беш йилликда савдо, маиший хизмат ва коммунал корхоналари ҳамда ташкилотлари олдига қўйилган вазифалар мураккаб ва турли-тумандир. Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти 41,2 процент ошади. Матлубот кооперациясининг моддий-техника базасини ривожлантиришга 30 миллион сўм ажратилади. Савдо майдони 19 минг квадрат метр бўлган ва замонавий техника билан жиҳозланган 150 дан ортиқ магазин ишга туширилади, умумий овқатланиш корхоналари тармоғидаги ўринлар сони 1700 тага кенгаяди. 15 минг квадрат метр майдонли товар складлари, сабзавот, картошка ва мевалар учун омборлар ишга туширилади.

Бу мураккаб ва масъулиятли вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш учун биз коллективларни план-топшириқлари ва социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига сафарбар этиш бўйича ташкилотчилик ва сиёсий иш савиясини кўтаришимиз, савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалигини бошқаришни ташкил этишни такомиллаштиришга, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, аҳолига хизмат кўрсатишнинг янги прогрессив форма ва усулларини жорий қилишга қаратилган тадбирларни амалга оширишимиз керак.

КОММУНИСТИК районидаги «Ленинский путь» колхозининг маданият саройи хизматидан дала меҳнаткашлари мамнун. Бу ерда бир неча бадиий ҳаваскорлик ансамбллари ташкил этилган. Лекторийлар ва халқ университетлари мунтазам ишлаб турибди. Суратда: маданият саройининг ташқи кўриниши.

А. Абалян фотоси.

ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАР КЕНГ ОММАЛАШСИН

Докладлардан сўнг қишлоқда турмуш маданияти бўйича иш тажрибаси ўртоқлашилди. Ўрта Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхоз партия комитети секретари В. Афанасьев партия комитети дала шийпонларида агитаторлар ва сиёсий ахборотчиларнинг чиқишларини қандай ташкил этаётганлиги ҳақида батафсил гапириб берди. Уларнинг суҳбатлари ўзининг аниқлиги билан ажралиб туради, бригадалар ҳаёти билан узвий боғланган бўлади. Агитаторлар ва сиёсий ахборотчилар колхозчиларга илғорларнинг ютуқлари, иш усуллари ҳақида ахборот берадилар. Бу билан социалистик мусобақанинг кенг ошкоралигини таъминлашга кўмаклашадилар. Дала шийпонларининг мудирлари маданий-маиший хизмат далада ишлаётганларнинг тобора ортиб бораётган эҳтиёжларини тўла қондириши учун барча чораларни кўрадилар.

Коммунистик районидаги «Политотдел» колхози партия комитетининг секретари В. Пакнинг нутқи ободонлаштириш ва спорт ҳамда оммавий физкультура ишини ривожлантириш бўйича ишларни ташкил этишга бағишланди. Колхознинг марказий посёлкаси ям-яшил либосга бурканган шаҳар типидаги посёлкадир. Меҳнаткашлар уйлари жуда қулай бўлиб, электр энергияси, сув, газ билан таъминланган. Колхознинг тўрттала участкаси посёлкалари ҳам марказийсидан қолишмайди.

Хўжаликда спортга катта эътибор берилмоқда. Йирик спорт базаси бор. Чим устида хоккейчи аёллар командаси мамлакатнинг олий лигасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Ҳар йили спортнинг ўн ва ундан ортиқ тури бўйича колхоз спартакиадаси ўтказилмоқда. Колхозчиларнинг тобора кенг табақалари физкультурага жалб қилинмоқда. Физкультура ва спортга бўлган бундай эътибор натижасида колхозчиларнинг саломатликлари мустаҳкамланмоқда, иш қобилиятлари ва ижодий активликлари ошмоқда.

Оҳангарон районидаги «Ангрен» совхозининг марказий посёлкаси тобора ободонлашиб бормоқда. Совхоз директорининг ўринбосари Ҳ. Насриддинова ободонлаштириш ишларини ташкил этиш тажрибаси ҳақида ахборот берди. Шунингдек, у маданий-маиший комплекс ташкил этилганлиги тўғрисида гапирди. Клуб, кутубхоналар, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ишини мувофиқлаштириш, уларнинг фаолиятини яхшилашга, самарадорлигининг ортишига имкон бермоқда, ҳаваскорлик тўгаракларига тобора кўпроқ ишчи-хизматчиларни жалб қилиш мумкин бўляпти.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози партия комитетининг секретари А. Маҳмудов хўжалик партия ташкилотининг колхоз тарихини яратиш, меҳнат ветеранларини оммавий-сиёсий ишларга ва мураббийлик ҳаракатига жалб қилиш юзасидан иш тажрибасини ўртоқлашди. Меҳнат ветеранлари ёшларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида танлаган касбларига нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотиш, шонли меҳнат анъаналарини янада ривожлантириш йўли билан коллективни мустаҳкамламоқдалар, ёш ишчиларда меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни тарбияламоқдалар.

Редактор Н. НАСИМОВ.